

ЯК ҚАТОР ТАШАББУСҲОИ МУҲИМ ДАР СОҲАИ МУБОРИЗА АЛАЙҲИ ТАМАЪГАРӢ ПЕШНИҲОД ШУДАНД

Бо даъвати Президенти Ҷумҳурии Ўзбекистон Шавкат Мирзиёев Амири Давлати Қатар шайх Тамим бин Ҳамад Ол Сонӣ 19 декабр бо сафари корӣ барои иштирок дар тантанаҳои маросими супурдани Ҷоизаи олии байналхалқӣ дар соҳаи мубориза алайҳи тамаъгарӣ ба кишвари мо омад.

Дар аэропорти байналхалқии Тошканд меҳмони олиро Президенти кишварамон истиқбол намуд.

Дар ҳудуди Маркази байналхалқии соҳибқори «Tashkent city» маросими қушоиши ёдгории, ки саъю кӯшиши ҷомеаи байналхалқиро бар алайҳи тамаъгарӣ таҷассум менамояд, баргузор шуд.

Дар маросими тантанавӣ Президенти Ҷумҳурии Ўзбекистон Шавкат Мирзиёев ва Амири Қатар шайх Тамим бин Ҳамад Ол Сонӣ иштирок карданд.

Дар чорабинӣ ҳамчунин ёвари Котиби генералии СММ Александр Зувев ва шахсони расмӣ кишварҳои хориҷӣ ҳузур доштанд.

Композитсияи нуздаҳметраи аз

филизи шаффоф дар шакли дасти ба боло бардошташуда бо панҷаҳои қушод софдиливу покизагии орзуву омонро, куллан напазируфтани тамаъгарӣ ва даъвати қулли ҷаҳониён барои муттаҳид шудан дар мубориза ба муқобили он таҷассум ёфтааст.

Сипас Президенти Ҷумҳурии Ўзбекистон Шавкат Мирзиёев ва Амири Давлати Қатар шайх Тамим бин Ҳамад Ол Сонӣ дар маросими супурдани Ҷоизаи олии байналхалқӣ дар соҳаи мубориза алайҳи тамаъгарӣ, ки дар Маркази ҷамъомадҳои шаҳри Тошканд баргузор шуд, иштирок карданд.

Дар чорабинӣ намоёндагони Созмони Милали Муттаҳид, ҳайати зияда аз 40 кишвар, аз ҷумла тамо-

ми барандагони ин мукофоти байналхалқӣ низ ширкат چустанд.

Бояд қайд кард, ки ҷоизаи бо ташаббуси Амири Қатар таъсисёфта, аз соли 2016-ум ҳар сол ба арбобони ҷамъиятӣ, қарбонҳои журналистон ҳамчун наҷишони эътирофи саъю кӯшишҳои онҳо бобати ақсуламал ба тамаъгарӣ дар сатҳи ҷаҳонӣ супурда мешавад.

Роҳбари Ўзбекистон иштирокдорони анҷуманро хайрамақдам гуфта, ба Амири Қатар ва Раёсати СММ оид ба нашла ва ҷинояткорӣ барои пешниҳодашон бобати гузаронидаи чорабиниҳои мазкур дар Ўзбекистон миннатдорӣ изҳор кард.

Сарвари Ўзбекистон таъкид намуд, ки алҳол Қатар маркази ҳам-

корӣ ва дипломатияи ҷаҳонӣ мегардад, ки бомуваффақият ва дар сатҳи баланд гузаронидаи Чемпионати ҷаҳон оид ба футбол, Конфронси байналхалқӣ бо иштироки кишварҳои қамрушд, Намоишгоҳи умумӣ-ҷаҳонӣ «Экспо Доха – 2023», бисёр дигар ташаббусҳои байналхалқӣ аз ин шаҳодат медиҳанд.

Ба дараҷаи куллан нав бардошта шудани муносибатҳои Ўзбекистони-ву қатарӣ, ибтидо гирифтани як қатор лоиҳаҳои бузурги муштарак бо қаноатмандӣ зикр гардидаанд. Таъкид шуд, ки баргузор намудани анҷумани ҳолоина шаҳодати умумият ва ҳамохангии ҳадафҳои ду мамлакат ба шумор меравад.

Тавре ки Президенти Ўзбекистон

таъкид сохт, таъсис додани ҷоизаи ҷаҳонӣ дар соҳаи ақсуламал алайҳи тамаъгарӣ, ки аз ҷумлаи мушкilotи рӯзмарратарини ҷаҳонӣ зудтағйирёбандаи кунунӣ ба шумор меравад, ба гузаронидаи маросими супурдани ҷоизаи мазкур дар тамоми қитъаҳои сазовори эътирофи васеъ аст.

– Зеро мубориза алайҳи тамаъгарӣ вазифаи муқаддаси ҳар як инсонӣ софвичдон, ҳар қадам ҷомеа ва давлати демократӣ мебошад, – зикр кард Шавкат Мирзиёев.

Бинобар суҳанони ӯ эътироф намудани хидмат ва супурдани ин мукофоти бонуфуз ба шахсиятҳои, ки дар мубориза алайҳи тамаъгарӣ дар ҷаҳон фаъолна иштирок карда, саҳми сазовор гузоштаанд, барои му-

тақимона ва пурра ба ҳаёт татбиқ гардидаи Баённомаи СММ бар муқобили тамаъгарӣ, ки соли 2003-юм қабул шудааст, мусоидат менамояд.

Роҳбари кишвари мо изҳор дошт, ки тамаъгарӣ ин таҳдидест, ки асоси тамоми инсоният, қулли ҷамъиятҳои ҳароб мекунад, ба иқтисодиёт зарба мерасонад, равандҳои волиятӣ қонунро вайрон карда, эътимо-ди мардумро ба сиёсати давлат қохш медиҳад, ба рушди идораҳои демократӣ монеа мегардад.

Сурати Хидмати матбуоти
Президенти Ҷумҳурии Ўзбекистон.

(Давомаш
дар саҳ.2.)

СУХАНРОНИИ ПРЕЗИДЕНТИ ҶУМҲУРИИ ЎЗБЕКИСТОН ШАВКАТ МИРЗИЁЕВ ДАР МАРОСИМИ СУПУРДАНИ ҶОИЗАИ ОЛИИ БАЙНАЛХАЛҚӢ ОИД БА МУБОРИЗА АЛАЙҲИ ТАМАЪГАРӢ

Муҳтарам Волоҳазрат Амир!
Муҳтарам сарони хайятҳо!

Хонумон ва ҷанобон!
Аз он ки шуморо дар шаҳри Тошканд дар маросими супурдани Ҷоизаи олии байналхалқӣ оид ба мубориза алайҳи тамаъгарӣ мебинам, хурсандам.

Ба Ўзбекистони Нав хуш омадед, меҳмонони азиз!

Пеш аз ҳама меҳонам ба дӯсти азизи худ, асосгузори ин ҷоизаи бонуфуз Волоҳазрат Амири Қатар Шайх Тамим бин Ҳамад Ал-Танӣ, ҳамчунин раёсати Созмони Милали Муттаҳид оид ба нашла ва ҷинояткорӣ бинобар тақлифашон бобати баргузор кардани ин маросим дар кишвари мо ва қумаи фаъолнашон миннатдорӣ амиқ изҳор намоям.

Аз фурсат истифода бурда, Ҷустони қатари моро, ки дар чорабинӣ иштирок доранд ва дар шахси онҳо тамоми мардуми Қатарро бо ҷашни истиқлол, ки дируз васеъ қайд карда шуд, самимона муборакбод мекунам.

Бояд таъкид кард, ки ба шарофати сарварии дурандешонаи Волоҳазрат Амир солҳои охир Давлати Қатар дар рӯйи бозсозии зиндагӣ мекунад, дар мамлакат тағйироти бузург татбиқ мешаванд, қомебиҳои азим ба даст меоянд. Ман хангоми сафар ба Доҳаи нотақдор ин тағйиротро бо ҷашмони худ дидам.

Алҳол Қатар ба маркази ҳамкорӣ ва дипломатияи ҷаҳонӣ табдил меёбад, дар сатҳи баланд баргузор кардани чемпионати ҷаҳон оид ба футбол, Конфронси байналхалқӣ бинобар рушди мамлакатҳо, Намоишгоҳи умумӣ-ҷаҳонӣ «Экспо Доха – 2023», бисёр ташаббусҳои байналхалқӣ аз ин шаҳодат медиҳанд.

Бо қаноатмандии махсус зикр менамоям, ки ба шарофати мулоқоти фаъол муносибати байни давлатҳои мо ба дараҷаи куллан нав бардошта шуданд. Мо ба як қатор лоиҳаҳои бузурги муштарак оғоз бахшидем. Маҳз дар кишвари мо баргузор шудани чорабиниҳои имрӯза зухуроти равшани умумият ва ҳамохангии ҳадафҳои мо ба шумор мера-

вад.

Муҳтарам иштирокдорони анҷуман!

Таъсис дода шудани ҷоизаи ҷаҳонӣ дар соҳаи ақсуламал ба тамаъгарӣ, ки аз ҷумлаи мушкilotи рӯзмарратарини ҷаҳонӣ зудтағйирёбандаи мо ба шумор меравад ва баргузор намудани маросими супурдани ин ҷоиза дар тамоми қитъаҳо, бешубҳа, сазовори эътирофи бузург мебошад.

Зеро мубориза бар муқобили тамаъгарӣ вазифаи муқаддаси ҳар як инсонӣ софвичдон, ҳар қадам ҷамъият ва давлати демократӣ махсуб меёбад.

Эътироф кардани хидмат ва супурдани ин мукофоти бонуфуз ба шахсиятҳои, ки фаъолнокии бештар зоҳир намуна, дар мубориза алайҳи тамаъгарӣ дар ҷаҳон саҳми сазовор гузоштаанд, барои мунтазам ба ҳаёт татбиқ гардидаи Баённомаи Созмони Милали Муттаҳид бар муқобили тамаъгарӣ, ки расо 20 сол муқаддам қабул шудааст, мусоидат мекунад.

Муҳтарам хонумон ва ҷанобҳо!
Таърихи инсоният аз он шаҳодат медиҳад, ки бинобар тамаъгарӣ ҳатто давлатҳои аз ҳама пурқувват ва пуриқтидортарин ҳам дар сарғаҳи қарӣ қарор доштанд.

Тамаъгарӣ ин таҳдидест, ки пояи тамоми инсоният, тамоми ҷамъиятҳои ҳароб мекунад, ба иқтисодиёт зарба медиҳад, волиятӣ қонунро вайрон карда, эътимоди халқро ба сиёсати давлат қохш медиҳад, ба рушди идораҳои демократӣ монеа мешавад. Вай ҳамчунин нақшаҳои моро бинобар муваффақ шудан ба ҳадафҳои устувори пешрафт ҷиддан халалдор менамояд.

Мувофиқи таҳлилҳо ҳоли ҳозир зарар аз тамаъгарӣ дар ҷаҳон тақрибан 3 триллион доллар ИМА-ро ташкил медиҳад. Вале, ман фикр мекунам, ин рақамӣ бузург ҳолати воқеӣ ва ҳаҷми ҳақиқии зарарро пурра наъикос наменамад. Аз ҳама бадаш ин микёси зарари маънавиест, ки ба ҷомеа расонида мешавад.

Оқибатҳои ин мушкilotи ҷидди ромиқ идорк намуна, мо бо чунин сохторҳои бонуфузи байналхалқӣ, аз ҷумла Созмони Мила-

ли Муттаҳид, Бонки умумӣ-ҷаҳонӣ, Созмони ҳамкории иқтисодӣ ва рушд аз наздик ҳамкорӣ менамоям.

Дар мубориза алайҳи тамаъгарӣ ислоҳоти мунтазими ҳуқуқӣ ва идоравиро татбиқ мекунам. Мо бобати ақсуламал ба тамаъгарӣ қонун қабул кардем. Оҷонсии дахлдорро созмон додем ва ба он ваколатҳои махсусро бор намудем. Механизмҳои заруриро, ки ба таъмин кардани ошқорбаёнӣ, фаъолияти рӯшод ва баланд бардоштани масъулияти ҳуқуқат, қохш додани бюрократия ва сода-тар кардани хидматҳои давлатӣ, пешгирии тамаъгарӣ нигаронида шудаанд, васеъ ҷорӣ менамоям. Аз ҷумла, дар тамоми идораҳои давлатӣ низоми назорати маҷмӯӣ ва рейтингӣ самаранокӣ ба роҳ монда шудааст. Харидҳои давлати куллан рақамӣ кунонида шудаанд.

Ўзбекистон соли 2021 узви Хартияи байналхалқии маълумотҳои ошқоро гардид. Кишвари мо дар Барномаи истанбулии ҳарақат, Шабакаи таъҷилии ҷаҳонӣ, гурӯҳҳои авроосийӣ ва эгмонтӣ, бисёр дигар платформҳои фаъолна иштирок мекунад, вазифаи Котибияти Шабакаи бозгардони маблағҳо ба давлатҳои Ғарб ва Осиёи Марказиро иҷро менамояд.

Ҳар сол дар Тошканд анҷумани аънаванӣ байналхалқии зидди тамаъгарӣ гузаронида мешавад.

Тули солҳои охир кишвари мо дар индекс «Transparency International» ба 42 зина боло рафт ва дар минтақа мақоми баландро соҳиб гардид. Мо дар назди худ мақсад гузоштаем, ки то соли 2030-юм ҷойи худро дар рейтинг мазкур боз 50 зина болотар кунем. Соли равон дар рейтинг «Open Data Inventory» мо мақоми 30-юмро ишғол кардем. Бинобар микдори манбаъҳои маълумоти қушод Ўзбекистон дар ҷаҳон ҷойи 4-умро ишғол менамояд.

Муҳтарам иштирокдорони маросим!

Дар Ўзбекистони Нав ислоҳоти демократӣ ҷиҳати бебозгашт пайдо мекунам, мо дар назди худ дар соҳаи ақсуламал ба тамаъгарӣ нашла ва вазифаҳои бузург гузоштаем.

Мо тайёрем тамоми неру ва иқтидори худро дар ин муборизаи масъул ва бебозгашт яқҳо бо Раёсати СММ оид ба нашла ва ҷинояткорӣ, тамоми шарикони байналхалқӣ сафарбар намоём.

Якум, мо Стратегияи миллиро оид ба мубориза ба муқобили тамаъгарӣ то соли 2030-юм кор карда баромадем ва татбиқ месозем. Ба минбаъд таъмин кардани шаффофияти фаъолият ва баланд бардоштани ҳисоботдиҳии мақомоти давлатӣ, тақмил додани низоми маълумоти ошқоро, тақсим бахшидан ба асосҳои ҳуқуқӣ ва механизми соҳаҳои идоравӣ эътибори махсус медиҳем.

Дуюм, ташаббусҳои минтақавӣ ва ҷаҳонӣ, лоиҳаҳои нав дар соҳаи ақсуламал алайҳи тамаъгариро дастгирӣ ва барои иҷрои онҳо фаъолна иштирок мекунам. Дар самти мазкур ният дорем Платформаи минтақавӣ Баённомаи зидди тамаъгариро, ки моҳи гузашта дар Тошканд ба роҳ гузошта шуд, васеъ истифода бубарем.

Баробари ин таъсис додани Маркази минтақавӣ таҳқиқотӣ оид ба мушкilotи тамаъгарӣ ба мақсади муқоддимаи таҷриба ва пурзӯр кардани мулоқот, гузарондани тадқиқоти илмӣ бо ҷалби фаъоли созмонҳои ғайридавлативу ғайритиҷоратиро пешниҳод мекунам.

Сеюм, мо иқтидори Оҷонсии оид ба ақсуламал ба тамаъгариро аз тариқи пурзӯр намудани ҳамкории қарини тарафайн бо муассисаҳои соҳавӣ хориҷӣ баланд мебардорем. Дар пояи таҷрибайи пешқадамтарини байналхалқӣ механизми нав, идораи «омӯзиши пешақӣ»-и санадҳои вобаста ба тамаъгарӣ, тафтишоти зидди тамаъгарӣ қорӣ карда мешавад.

Чаҳорум, ташаккул додани насли ҷавоне, ки аз баҷагӣ ба ӯ «сӯзандорӣ поквичдонӣ» гузаронида шудааст, вазифаи аввалинда-раҷаи мо ба шумор меравад. Мо дар Ўзбекистон аз васеъ ҷорӣ намудани барномаи Заҳираи ҷаҳонӣ СММ оид ба маърифати зидди тамаъгарӣ ва баланд бардоштани фаъолнокии ҷавонон алайҳи тамаъгарӣ ман-

фиятдор мебошем.

Панҷум, мо ба нақши расонаҳои ахбори оммавӣ, ки дар чунин қараёни мураккаб ҳамчун ақсуламал ба тамаъгарӣ дар сафҳои пеш қарор доранд, баҳои махсус медиҳем.

Умедворам шумо тақлифи моро дар бораи баргузор кардани Анҷумани ҷаҳонӣ матбуот барои самарабахш истифода бурдани имконияти журналистон ва минбаъд баланд бардоштани таъсири онҳо дар соҳаи мубориза алайҳи тамаъгарӣ дастгирӣ меку-

нед.

Дӯстони муҳтарам!
Имрӯз бори аввал тамоми онҳое, ки сазовори ин ҷоизаи байналхалқӣ гардидаанд, дар як соҳат ҷамъ омадаанд, бо иштироки онҳо Воҳурии ҷоизадорон гузаронида мешавад, ки низ ҳодисаи дорои аҳамияти бузург ба шумор меравад.

Саъю кӯшишҳои Амири Қатар дар сатҳи ҷаҳонӣ, ки бо халқҳои ҷаҳон дастовардҳои пешқадам ва сармояҳои худро ба ҳам мебинанд, алайҳи тамаъгарӣ – яқҳо бо саъю кӯшишҳои неки умумӣ мо бо ғайрат ва ҷасурана мубориза мебарад, бешубҳа, натиҷаҳои азими мусбат хоҳанд дод.

Едгорӣи устуворшуда, бахшида ба ин мавзӯ қари қушоиди дастонест, ки ба боло бардошта шудаанд, то пеши роҳи тамаъгарӣ гирифта шавад, мо дастони қаҳрамонони худро, ки дар анҷумани кунунӣ иштирок доранд ва қатъияну ҳастаонапазирона аз роҳи адолат мераванд, маҳкам мефишорем. Мо дар иҷрои қорҳои бағоят муҳиматон ҳамеша бо шумоём.

Аз имконият истифода бурда, тамоми барандагони ҷоизаи бонуфузро самимона ва аз таҳти дил муборакбод менамоям.

Бори дигар ба меҳмонони хориҷӣ, ки дар ин маросим иштирок доранд, миннатдорӣ амиқ изҳор мекунам.

Ба ҳамаи шумо неруву ғайрат ва дар иҷрои вазифаи масъулатон қомебиҳои нав орзумандам.

Барои эътиборатон ташаккур.

МУШКИЛЕ НЕСТ, КИ ОСОН НАШАВАД

Қабули сайёр ва вохӯриҳои роҳбарон бо аҳолии барои ҳаллу фасл гардидаани муаммоҳои рӯзмарра чӣ гуна аҳамият дорад?
Аз ҳар як курсинишину роҳбари имрӯза тақозо карда мешавад, ки бештар бо одамон мулоқот кунанд, ба дарди дили онҳо гӯш ниҳанд, пайи пиёда сохтани мушкилиҳои рӯзгори эшон камарбаста бошанд. Зеро ин талаби рӯз аст, тақозои шароит мебошад. Сарвари давлат ҳам дар ҳар як ҷамъомаду машварати хеш аз ин бобат ҳарф мезанад. Дар ҷомеаи имрӯза ҳам кам нестанд ин қабил роҳбарон, ҳокиму нозиру ходими бонк...

Ба тариқи мисол гӯем, ба қарибӣ ҳокими вилояти Ҷиззах Эргаш Солиев дар ноҳияи Зафаробод бо аҳолии қабули сайёр гузаронд. Дахҳо масъала муҳокимаи худро ёфт. Имсол дар ин ноҳия бар ивази сад миллилард сӯм қорҳои сохтмону таъмир анҷом дода шудааст. Беш аз панҷоҳ объекти навро сохта, мавриди истифода қарор доданд.

Ё худ вохӯрии муовини аввали ҳокими вилоят Абдували Мустанов бо соҳибкдоронро

Учма зимни ин вохӯриҳо дарду таъвиши худро ба масъулон, роҳбарони секторҳо гуфтанд.

Маълум мегардад, ки айнан дар ин рӯзҳои сарди зимистон аҳолиро мушкилиҳои соҳаи барқ, газӣ табиӣ, дарёфти шуғли доимӣ, пардохти пули қарордоди фарзандон барои таҳсил дар мактаби олии азият меҳадад. Масъулияти нисии роҳбарон дар ин мавридҳо, ки боси халли муаммо мешавад, касро ҳушрол мегардонад. Гоҳи дигар аз безътиноӣ барже аз роҳбарон, ки халли бисёр масъалаҳои хатто одӣ ба таъхир меафтанд, дил хира мешавад. Чунончӣ, баъзе маҳаллоеро медонам, ки бо вуҷуди ба сектори қорум (Садорати давлати андоз) тааллуқ доштан, ба ин қарибҳо боре қадами ин масъулон нарасидааст.

Анорбой НАЗАРОВ,
ҳабарнигори
«Овози тоҷик».
Вилояти ҶИЗЗАХ.

ДОИРАИ ХИДМАТРАСОНИИ РАҚАМӢ ВАСЕЪ МЕГАРДАД

Солҳои охир ҷиҳати ташаккули сохтори миллии иттилоотии кишвар ва вусъат додани доираи истифодаи технологияи муосири иттилоотии коммуникатсионӣ дар тамоми соҳаҳои гуногуни ҳаёти давлатӣ ва ҷомеа қорҳои васеъмӯйб анҷом дода мешаванд. Воқеан, имрӯз дар иқтисодиёти ҷаҳонӣ нақш ва аҳамияти технологияи иттилоотии коммуникатсионӣ беш аз пеш афзудааст.

Шуъбаи ҷамъияти саҳҳомии «Узбектелеком» дар вилояти Намангон қори худро дар ин росто пайгирона тақим меҳадад. Дар муқоиса бо қорҳои, ки дар давраи сипаригардидаи соли 2023 анҷом дода шудаанд, нишондиҳандаи хидматрасониҳои аҳолии вилоят ба 35 фоиз афзуд. Асосан минтақаҳои дурдаст ва наздисарҳадӣ бо алоқаи баландсифат ва тезқор, шабақаҳои интернетӣ, хидматҳои телефонӣ таъмин карда шуданд.

Агар дар мисоли ноҳияи Қосонсой иҷрои қорҳои амалиро таҳлил кунем, қорҳои пайваст кардани интернет ба 64 хонаводаи кӯчаи Сақизқурғони маҳаллаи Гурмирон ба анҷом расида, кабелҳои нахи оптикӣ алоқа гузарониди шудаанд.

– Холо дар микёси ҷумҳурий, аз ҷумла, дар ноҳияи Қосонсой нис сохтмони шабақаи кабелӣ оптикӣ бо суръат идора дорад, – мегӯяд муҳандис-техники ноҳия Илҳомҷон Ҷамолиддинов. – Дар давраи гузаштаи соли қорӣ дар худуди ноҳия қорҳои сохтмони шабақаи нав дар масофаи 85 километр идора доранд, ки ба 10 минзили зист барои пайваст кардани интернет имкониятҳои

таби таҳассусии ноҳия дида метавонем. Дар мактаб ҳар як компютер ба шабақаи оптикӣ интернет пайваст аст, – мегӯяд муаллими фанни информатика Нигора Зокирова. – Ҳар як талаба ва муаллим аз онҳо баҳра мебаранд. Файр аз ин синфҳо бо тахти электронӣ ҷиҳозонида шудаанд. Натиҷаи шароити мусоиди фароҳамовардашуда аст, ки ду нафар хонандаи мо аз фанни информатика ва технологияи иттилоотӣ ба олимпиадаи байналмилалӣ роҳат гирифтанд.

Бо мақсади рушди инфрасохтори телекоммуникатсионӣ дар вилоят дар давраи гузаштаи соли қорӣ 4,7 ҳазор км. шабақаи нахи оптикӣ сохта шуданд.

Қарори Сарвари давлат «Дар бораи қорҳои оиди баланд бардоштани сифати фароғирӣ, хидматрасонии рақамӣ ва трансформатсияи рақамии бахшҳо, шабақа ва минтақаҳо» ба баланд бардоштани фароғирӣ муосири телекоммуникатсионӣ дар маҳалҳои истиқомати нигаронида шудааст.

Барои таъмини иҷрои ин санади ҳуқуқӣ дар 15 маҳаллаи дурдасти вилоят ба масофаи 63 километр шабақаи алоқаи кабелӣ оптикӣ кашида шуда, дастгоҳҳои технологияи нав насб гардидаанд. Аҳолии имкон пайдо кард, ки аз интернет дар доираи васеъ истифода барад.

М. МАМАҚОНОВА,
ҳабарнигори
«Овози тоҷик».
Вилояти НАМАНҒОН.

ЯК ҚАТОР ТАШАББУСҲОИ МУҲИМ ДАР СОҲАИ МУБОРИЗА АЛАЙҲИ ТАМАЪГАРӢ ПЕШНИҲОД ШУДАНД

«Аввалаш дар саҳ.1».

Мувофиқи таҳлилҳо ҳоли ҳозир зарари аз тамаъгарӣ ба ҷаҳон расида, тақрибан 3 триллион доллари ИМА-ро ташкил медиҳад. «Вале, ман фикр мекунам, ин рақамӣ бузург ҳолати воқеӣ ва миқдори ҳақиқии зарарро пурра инъикос намекунад», – таъкид кард сарвари Ўзбекистон.

Президент Шавкат Мирзиёев зикр намуд, ки алҳол дар мубориза алайҳи тамаъгарӣ Ўзбекистон ислохоти мунтазами ҳуқуқӣ ва идоравӣ татбиқ намеояд, бо СММ, СҲИР ва дигар сохторҳои бонфузи байналхалқӣ ҳамқорӣ мекунад. Қонун дар бораи аксуламал нисбати тамаъгарӣ қабул гардид, Оқонсии дахлдор, ки ба он ваколатҳои махсус дода шудаанд, созмон ёфт.

Механизмҳои зудамале, ки ба таъмин сохтани ошқорбаёнӣ, фаъолиятӣ рӯшод ва баланд бардоштани масъулияти ҳукумат, қошиш додани бюрократия ва содатар кардани хидматҳои давлатӣ, пешгирии тамаъгарӣ нигаронида шудаанд, васеъ қорӣ карда мешаванд.

Аз ҷумла, дар тамоми идораҳои давлатӣ низоми назорати маҷмӯӣ ва баҳодихӣ ба қори самаранок қорӣ карда шуд. Харидҳои давлатӣ қуллан рақамӣ кунонида шуданд.

Ўзбекистон соли 2021-ум узви Хартияи байналхалқӣ маълумоти қушод гардид, дар Барномаи истанбулӣ ҳаракатҳо, Шабақаи таъҷилии ҷаҳонӣ, гурӯҳҳои авросиёӣ ва эгмонтӣ, бисёр платформи ҳаракатҳои дигар самарабахш иштирок мекунад, вазиғаи Котибияти Шабақаи бозгардонии маблағҳо ба давлатҳои Фарб ва Осиёи Марказиро иҷро менамояд.

Ҳар сол дар Тошқанд Анҷумани байналхалқӣи зиддикоррупсионӣ, ки ба анъана табдил ёфтааст, гузаронида мешавад.

Солҳои охир дар индексҳои «Transparency International» кишвари мо 42 зина боло рафт ва дар минтақаи пешсаф буда, мақсад гузошта шуд, ки то соли 2030-юм мақоми Ўзбекистон дар рейтингӣ мазкур боз ба 50 зина баланд бардошта шавад.

Дар рейтингӣ «Open Data Inventory» Ўзбекистон ба қойи 30-ум баромад, бинобар миқдори манбаҳои маълумоти қушод бошад, дар ҷаҳон қойи 4-умро иш-

ғол менамояд.

Сарвари давлати мо иҷзор дошт, ки «Дар Ўзбекистони Нав ислохоти демократӣ ҷиҳати бебозгашт пайдо мекунам, ҳамачунин мо дар назди худ бобати аксуламал ба тамаъгарӣ нақша ва вазиғаҳои бузург гузоштаем».

Ба мақсади муваффақ шудан ба онҳо роҳбари давлат як қатор тақрифи ва ташаббусқорҳо пеш гузошт. Пеш аз ҳама Стратегияи миллии оид ба мубориза алайҳи тамаъгарӣ то соли 2030-юм қоркард ва татбиқ карда мешавад.

Дар он ба минбаъд таъмин кардани шаффофияти фаъолият ва баланд бардоштани ҳисоботдиҳии мақомоти давлатӣ, тақмил додани низоми маълумоти қушод, тақмил додани асосҳои ҳуқуқӣ ва механизмиҳои идоравӣ дар соҳаи мубориза алайҳи тамаъгарӣ эътибори махсус дода хоҳад шуд.

Ўзбекистон ҳамачунин дар ташаббусқорӣ минтақавӣ ва ҷаҳонӣ, лоиҳаҳои нави соҳаи аксуламал ба тамаъгарӣ фаъолана иштирок хоҳад кард. Имконияти Платформаи минтақавии Баённома алайҳи тамаъгарӣ, ки моҳи ноябрӣ соли равон дар Тошқанд ба роҳ гузошта шуд, васеъ истифода бурда мешавад.

Баробари ин созмон додани Маркази тадқиқоти минтақавӣ оид ба мушкилоти тамаъгарӣ барои мубодилаи таҷриба ва пузур кардани мулоқот, гузарондани қорҳои илмӣ бо фаъолана қалб намулани созмонҳои гайриҳукуматӣ ва гайритиҷоратӣ пешниҳод гардид.

Ҳамачунин ҳамақорӣ қарини таърифи Оқонсии миллий оид ба аксуламал ба тамаъгарӣ бо муассисаҳои соҳавӣ қоричӣ пузур кардани мулоқот, гузарондани қорҳои илмӣ бо фаъолана қалб намулани созмонҳои гайриҳукуматӣ ва гайритиҷоратӣ пешниҳод гардид.

Ҳамачунин ҳамақорӣ қарини таърифи Оқонсии миллий оид ба аксуламал ба тамаъгарӣ бо муассисаҳои соҳавӣ қоричӣ пузур кардани мулоқот, гузарондани қорҳои илмӣ бо фаъолана қалб намулани созмонҳои гайриҳукуматӣ ва гайритиҷоратӣ пешниҳод гардид.

Дар навбати худ Амири Қатар бо роҳбари кишвари мо барои дар сатҳи баланд гузаронида шуд-

ҷаҳонӣ матбуотиро барои истифодаи самарабахшӣ имконияти журналистон ва минбаъд баланд бардоштани таъсири онҳо дар соҳаи мубориза алайҳи тамаъгариро пешниҳод кард.

Дар анҷоми суҳанронии худ роҳбари давлат тамоми барандагонӣ қоризаи бонфузро аз тахти дил муборакбод намуда, ба онҳо дар саво қӯшишқорашон бинобар таъмин сохтани адолат қомёбҳои бузург орзу кард.

Президенти Ўзбекистон якҷо бо Амири Қатар бо тантана ҳайкалчаи Қоризаи олиии байналхалқӣ дар соҳаи мубориза алайҳи тамаъгарӣ ба барандагонӣ он супурд. Қориза дар номгӯйи «Барои дастовард дар мубориза алайҳи тамаъгарӣ» ба раиси собиқи Созмони байналхалқӣи «Transparency International» Ҳосе Карлос Угас Санчес Морено (Перу) супурда шуд.

Дар номгӯйи «Тадқиқоти илмӣ ва маърифатӣ» профессори До-нишгоҳи миллии Сингапур Чон Куа (Сингапур) ва профессори До-нишгоҳи Загреб Сунҷана Роксанди (Хорватия) соҳибқориза гардида.

Қоризаҳо «Барои қавонони фаъол дар мубориза ба муқобили тамаъгарӣ» ба созмонҳои гайридавлатии «Youth4IntegrityBuilding» (Кения) – ба директор Дамарис Асве ва «All4Integrity» (Портуғалия) – ба асосқузои он Андре Корреа Д’Алмейда супурда шуданд.

Дар номгӯйи «Инноватсияҳо ва тадқиқоти журналистӣ» ҳабарнигор-тадқиққар Клэр Рюкасл-Бран (Британияи Кабир) ва соҳибқорҳои шуъбаи зидди тамаъгарии Вазорати рушди байналхалқии Британияи Кабир Фил Мейсон барандагонӣ қориза гардида.

Дар номгӯйи «Ҳифзи варзиш аз тамаъгарӣ» журналист ва барандаи «BBC» Вайхӣ Мваура (Кения) ва муҳаррири оқонсии иттилоотии «Central European News» Шантана Куҳа Рэй (Хиндустон) соҳибқориза гардида.

Пас аз маросими тантанавӣ мулоқоти Президенти Ҷумҳурии Ўзбекистон Шавкат Мирзиёев бо Амири Давлати Қатар шайх Тамим бин Ҳамад Ол Сонӣ баргузор шуд.

Дар оғози суҳбат роҳбари Ўзбекистон Амир ва халқи бародари Қатарро бо қашни миллий – Рӯзи истиқлол самимиона муборакбод намул.

Дар навбати худ Амири Қатар бо роҳбари кишвари мо барои дар сатҳи баланд гузаронида шуд-

дани маросими супурдани Қоризаи байналхалқӣ дар соҳаи мубориза алайҳи тамаъгарӣ, ҳамачунин барои меҳмоннавозии самими миннатдорӣ иҷзор кард.

Масъалаҳои таққими минбаъдаи мулоқоти сиёсӣ, вусъат додани ҳамақорихори тиҷоративу иқтисодӣ, сармоӣ ва маданияву инсонпарварии байни ду мамлакат баррасӣ шуданд.

Робитаҳои мунтазам ва табодулот дар тамоми дараҷаҳо, ки идора доранд, бо қаноатмандӣ қайд гардида. Соли равон ҳайатҳои дипломатии ду мамлакат дар шаҳрҳои Тошқанд ва Доҳа қушода шуда. Ҳамаи савдои таравию инсонпарварии байни ду мамлакат баррасӣ шуданд.

Ба пешбурди лоиҳаҳои нави муштаракӣ сармоӣ, аз ҷумла дар соҳаҳои энергетикаи «сабз», саноат, қорачии кишлоқ, рушди инфрасохтор, соҳаҳои бонку молия, таълим, ниғаҳдории тандурустӣ ва сайёҳӣ эътибори махсус дода шуд.

Рохҳои минбаъд вусъат додани ҳамақорӣ дар соҳаҳои нақлиёт ва логистика баррасӣ гардида. Аз ҷумла, қониби Қатар лоиҳаи сохтмони роҳи оҳани наздисарҳадии Афғонистонро ҳамақониба дастгирӣ намул.

Муҳимияти ташкил намулдани ҷамъомади аввалини Комиссияи муштаракӣ байниҳукумати, Шӯрои қорчаллоӣ ва анҷумани тиҷоратӣ моҳи февралӣ соли 2024 дар шаҳри Доҳа таъкид карда шуд.

Қонибҳо ҳамачунин масъалаҳои гузаронидани қорабинҳои фарҳангиву инсонпарвариро дар соли оянда муҳқима қарданд.

Ба мақсади таъмин сохтани иҷрои саривақтии муоҳидаҳо сарони Ўзбекистон ва Қатар бо пешниҳоди созмон додани Шӯрои ҳамаҳансқос дар сатҳи роҳбарони идораҳои сиёсати қоричии ду мамлакат ба мувофиқа расида.

Ташаббуси роҳбари давлати мо бобати дар Ўзбекистон тахти сарварии СММ созмон додани Маркази минтақавӣи мубориза алайҳи тамаъгарӣ дастгирӣ карда шуд.

Бинобар масъалаҳои рӯзмарраи рӯзномаи байналхалқӣ ва минтақавӣ нис мубодилаи афқор ба амал омад.

Бо ҳамаи сафарии қории Амири Давлати Қатар шайх Тамим бин Ҳамад Ол Сонӣ ба кишвари мо анҷом ёфт.

ЎЗА.

ХАБАРҲО

Трамвай ва троллейбусҳо дар Самарқанду Хоразм

Мувофиқи қарори Девони Вазирон «Дар бораи қорҳои баланд бардоштани мусофирқашонӣ бо трамвай ва троллейбусҳо» дар вилояти Самарқанд ва Хоразм сифати хидматрасонӣ ба аҳолии тавассути нақлиётҳои қамоатии трамвай ва троллейбус бехтар хоҳад гашт.

Дар мусофирқашонӣ технологияи замонавӣ иттилоотӣ қорӣ мегардад. Модернизатсияи инфрасохтори нақлиётӣ қамоати мавриди назар мебошад. Дар асоси таҷрибаи пешқадами қоричӣ сохтори идоракунӣ нақлиётӣ қамоатии шаҳрӣ тақмил дода мешавад. Сохтори идоракунӣ рақамнок қорӣ хоҳад гашт. Бобати баланд бардоштани малақа ва маҳорати қасбии ҳодими соҳа бо муассисаҳои пешбари таълимии қоричӣ ва ташкилоти илмӣ ҳамақорихо пеш бурда мешаванд.

Аз 1 январи соли 2024 барои мусофирқашонӣ дар трамвай ва троллейбусҳо сохтори автоматизудани пардохти ҳақ қорӣ мегардад.

Баёзи шоирони қадид

Солҳои 1905–1917-ро давраи аввали тараққиёти шеърӣ қадидияи мешуморанд. Шоирони қадид бо форсию туркӣ шеърҳои эҷод намулдаанд, ки асосан дар мавзӯи маърифат ва маънавият мебошанд.

Дастанвал падидаҳои қалами қадидон дар саҳифаҳои матбуоти давр «Садои Фарғона», «Бухорои Шариф», «Ойна», «Садои Туркистон»

рӯйи нашр дида бошанд, баъдтар Бехбудӣ, Тавалло, Сидқӣ, Қодирӣ, Фитрат, Аҷай, Васли, Авлонӣ, Сӯфизода барин суҳанварон навиштаҳои худро дар шакли баёз (маҷмӯа) дастраси умум гардонда буданд.

Ба наздики наشريёти «Zabard Media» аз силсилаи «Қуллиёти қадид» китоби ҳаштҷилда бо унвони «Сабаззор»-ро ба дӯстдорони шеърӣ тақдим сохт. Шеърҳои, ки ба ҳаштҷилда дохил шудаанд, соли 1914 аз қониби Мунавварқори ба чоп омода ва баёз бо ҳуруфи араби нашр шуда буд. Ҳаштҷилда, ки асосан қаламиҳои Васли, Сӯфизода, Авлонӣ, Хислат, Тавалло, Аҷай, Холид Саид, Мискин, Ҳамза, Мирмулло, Аққарӣ, Афандиҳон ва Лайлиҳоним барин шоирони қадидро фаро гирифтааст, бо ҳуруфи лотиниасос пешқашӣ умум шудааст.

Таълими забонҳои қоричӣ – мувофиқи талаби замон

Назар ба маълумоти Хидмати матбуоти ҳоқимияти ноҳияи Сӯйи вилояти Фарғона, омӯзиши фанҳои забони қоричӣ дар дабистони таълими умумии рақамӣ 26-ум ба талаботи замон қавобғуст.

Ба наздиқӣ ба донишандӯзи синфи 11-уми ҳамаи мактаб Ҷамшед Абдуқаримов аз қониби Агентии назди Вазорати таълими олий, фан ва инноватсия оиди баҳоргузори ба дониш ва малақаи бинобар дараҷаи забони қоричидониаш сертификат супурда шуд. Ин сертификат имтиёзест барои ба муассисаи таълими олий дохилшавии ӯ. Аини замон ба муаллимон забонҳои қоричӣ ҳамаи мактаб Ҳ. Мелиев, Қ. Маҳмудқоннов ва Ҳ. Абдуқаримов ташаккурномаи ҳоқими ноҳия ва ба қамоаи омӯзгорӣ телевизор тӯхфа қарда шуд.

М. ШОДИЕВ, мухбири «Овози тоҷик».

ТУҲҒАИ МУНОСИБ БАРОИ ИДИ СОЛИ НАВ

Дар арафаи Соли нав дар Ҷиззах 4 иншооти соҳаи иҷтимоӣ ба истифода дода шуданд.

Дар маросими тантанавӣ ифтихои иншоотҳои ҳоқими шаҳри Ҷиззах Қомил Холмуродов, қормандони раёсатҳои таълими томақтабӣ ва мактаб, ниғаҳдори тандурустӣ, собиқадорони меҳнат ва намондагонӣ қомеаи васеъ иштирок қарданд.

Дар қорабии дар бораи муваффақиятҳои ислохоти дар Ўзбекистони Нав қараёндоста, аз сафи давлатҳои мутараққии ҷаҳон муносиб қой гирифтани кишвари мо, рушди, пеш аз ҳама, имлуфан ва таълиму тарбия, дар сиесате, ки аз қониби ҳукумат татбиқ мегардад, эътибори алоҳида дода шудан ба қадри инсон, саломатии халқ ва пешмоади қавонони мо суҳан рафт.

Дар қамоати шаҳрвандони маҳаллаи «Амир Темур»-и шаҳри Ҷиззах ташкилоти таълими давлатии томақтабии рақамӣ 41-уми дорои 180 қой муқаммал аз таъмир бароварда, қорҳои иловагии сохтмони ба амал бароварда шуд ва барои азнавҷиҳозонӣ 5 миллиарду 963 миллион сӯм маблағ қарч гардид.

Муассисаи таҳсилоти миёнаи умумии рақамӣ 30, ки дар худуди қамоати шаҳрвандони маҳаллаи «Зағрати» аз нав

сохта шудааст, барои 900 қой пешбини гардидааст. Арзиши умумии лоиҳавӣ муассисаи таълими 4 миллиарду 378 миллион сӯмо ташкил медиҳад. Мактаби таҳсилоти умумии рақамӣ 31-и маҳаллаи «Раввалик»-и ноҳияи Шароф Рашидов барои 1680 қой пешбини шудааст. Маблағи умумии лоиҳавӣ мактаб 6 миллиарду 785 миллион сӯмо ташкил медиҳад. Донишқӯён ва омӯзгороне, ки ба ҳар дуи ин мактабҳои таҳассусӣ қабул мегарданд, аз озмоишҳои тестӣ ва суббат гузашта, дар асоси оз-

мун интиҳоб қарда мешаванд. Ҷиҳати дигари қобили таваҷҷӯҳ ин аст, ки дар муассисаи таҳассусии №31, ки ба шуъбаи таълими томақтабӣ ва мактабии шаҳри Ҷиззах тааллуқ дорад, хонандагон асосан аз шаҳри Ҷиззах ва ноҳияи Шароф Рашидов қабул қарда мешаванд. Поликлينيкаи оилавӣ рақамӣ 6, ки ба идораи тандурустии шаҳри Ҷиззах тааллуқ дорад, дар мавзеи Олмазор аз нав сохта, ба истифода дода шуд, ки иктидори қабули 200 нафарро

дорад. Ин маркази саломатӣ нис асосан ба сокинони шаҳри Ҷиззах ва ноҳияи Шароф Рашидов хидмат мерасонад. Дар қор объекти соҳаи иҷтимоӣ, ки дар асоси стандартҳои қаҳонӣ барпо ёфтааст, ба талаботи замон қавобғӣ буда, барои шоғирдон, тарбиякунандагон ва шаҳрвандон тамоми шароит фароҳам оварда шудааст.

А. ҚАЮМОВ,
мухбири ЎЗА.
Суратгир: Ҷ. ЕРБЕКОВ
(ЎЗА).

Чи хеле ки ҳабар дода будем, дар маҳаллаҳои шаҳру ноҳияҳои вилоят қабули сайёри ҳоқими вилоят Ботир Зарифов бо мақсади омӯхтани дарду тавишҳои мардум ва бартараф намулдани онҳо сурат мегардад.

ҚАБУЛҲОИ НАВБАТИИ САЙЁРИ ҲОҚИМИ ВИЛОЯТ

Ҳафтаи охир ин қараён дар қамоатҳои шаҳрвандони маҳаллаҳои «Баҳоруддини Нақшбанд»-и шаҳри Бухоро, «Роботак»-и ноҳияи Бухоро, «Ғарибшоҳ»-и ноҳияи Вобқанд, «Зарафшон»-и ноҳияи Ғийдувон, «Баҳоруддини Нақшбанд»-и ноҳияи Қогон баргузор гашта бошад, 18 декабри соли қорӣ ин табдир дар маҳаллаҳои «Бунёдқор» ва «Алишер Навоӣ»-и шаҳри Қогон ба амал омад.

Дар қараёни қабули 18 нафар сокинони ин худудҳо ҳоқими вилоят бо масъалаҳои онҳо оиди бошугфарогирӣ, пардохти маблағи таълим, барқарорқунии саломатӣ, гирифтани субсидия барои соҳибшавӣ ба мошини дарзқӯзӣ ва воситаҳои дӯзандагӣ шинос шуд. Ин муворичатҳо муҳқима гардида, роҳи усулҳои халли онҳо муайян гардида. Ҳамаи тарика, 15-тои онҳо дар худӣ ҳамаи ҳо ҳаллу фасл шуданд. Аз ҷумла, ба 10 нафар бонувон мошини дарзқӯзи супориданд. Он муворичатҳо, ки ҳолёбиашон муддату маблағро талаб мекарданд, ба назорат гирифта шуданд. Чанд нафари дигар аз масълахати ҳуқуқӣ бархурдор гардида.

Қабули шаҳрвандон аз қониби ҳоқими вилоят бо ин усул дар маҳалҳо идора дорад.

Амрулло АВЕЗОВ,
мухбири «Овози тоҷик»
дар вилояти Бухоро.

Гузашти айём

САРДОРИ ГУРҶҶ

Мо – 25 нафар донишҷӯ, факултети забону адабиёти тоҷики Донишқадаи омӯзгории Самарқанд ба номи Садриддин Айниро соли 1981 хати намудем. Дар давоми 42 соли баъди хатм 5 нафари ҳамкасбон вафот карданд. Инҳо Ойгули риштони, Исроили косонсқой, Иброҳими сӯхию Йўлдошбойи нурастой. Панҷуми онҳо – Қўлдошбой Халлоков – зодаи деҳаи Миришкори ноҳияи Пешкўи вилоти Бухоро (рўхашон шод бод!).

Бо Қўлдошбойи бухорой дар назди бинои комиссияи қабули донишқадаамон, қабл аз имтиҳонҳои дохилшавӣ шинос шуда будем. Вай чавони пахлавонпайкар, ситоргараму хандончехра, пас аз вохӯриши шиносиямон аз ман пурсид:

– Шумо ба кадом факултет хуҷат супоридед?

– Ба факултети забон ва адабиёти тоҷик.

– Ман ҳам. О., чӣ хел нағз. Ману шумо ҳамкасб мешудаем-дия.

– Ҳамин тавр.

Баъд аз имтиҳонҳо мо ба номи донишҷўи лоиқ шуда, яқмо дар хобгоҳ зиста, таҳсил мегурифтем. Ҳамсабақони мо, гайр аз Самарқанди Бухоро, аз вилотиҳои Навоӣ, Фарғонаю Намангон ҳам буданд.

Баробари таҳсил дўстии байни мо низ мустаҳкам мешуд. Соли нави 1978-ро ману Халлоков дар зодгоҳаш – деҳаи Миришкор бо аҳли хонаводаю мехомон пешвоз гирифтанд ва мехомони чанд хонадонӣ бухорой ғашта, ҳамдигарро ба шарафи соли нав таъриб гуфтанд. Аз ҳамаи айём шиносони ман бо оинҳои халқ ва ёдгориҳои меъмории бостониҳои Бухоро сар шуд. Дар ин сафар назари ман аввалин бор ба асари ёдгории Хоча Баҳауддини Нақшбанд дар он шаҳри куҳан афтод, ки ин даргоҳи муқаддас имрӯза барин ободу беҳ набуд.

Дар таълиқи тобистона дар донишқадаамон гуруҳҳои бинокории донишҷўён ташкил ёфта, ба сохтмони шахрҳои Русия равона карда шуданд. Ҳамин тавр гуруҳи ҳамкурсонӣ мо ба шаҳри Тошканд афтод. Мо дар қарибӣ бозори Олой ба сохтмончиёни бинои қорашонаи аҳолинишин ёри расондем. Як рӯзи истироҳат ману Халлоков хиббони Инқилобӣ давр задем. Дар яке аз ошхонаҳои берунаи салқину шинами хўроки пешин меҳурдем. Соати бурҷе, ки ба хиббон наздик буд, занг зад.

– Мо магар дар Москва

нишастаем? – пурсид Халлоков магурона.

– Не, дар шаҳри Тошканд нисастаем. Мо ҳам ин хел соат дорем, – чавоб додам.

Ба фикрам, аз мавҷудии соати бурҷ дар пойтахт ӯ огоҳ набуду огоҳӣ ёфт.

Баъди хўрок Халлоков дар хиббон ба сурат фурумад. То ҳол ин суратро дида, овони тиллоии чавониро ба ёд меорам.

Баъд аз Мавҷуда Тоҷибоева сардори гуруҳамон Қўлдошбой Халлоков таъин гардид. Ӯ ин ўҳдадориро ду ним сол – то хатми донишқада самимона адо намуд.

Аз рӯи вазифа Халлоков боре ба аудиториямон дипломати пуру вазиниро оварду муҳда расонид:

– Стипендиантирон овардам, – ва ба ман гуфт, – шумо стипендианти «аълоҷи» мегиред, ин моҳ ба шумо кам баромадааст. Ба муҳосибхона равед. Агар наштавд, дуямон ба назди проректор меравем. Дар муҳосибхона масъалаи ман ҳал гардид, дигар овора нагаштем.

Рўзе аз шахр ба хобгоҳ бармегағаштам, дар сари кўчаи Красноармейское (ҳоло Спитамен), ки дар он донишқадаи мо воқеъ буд, ду чавони авбонамо бандаро боздоштанд. Якеи онҳо пурсид:

– Ту аз кучой?

Азбаски ман қайди шахри Самарқандро доштам, нотарсона чавоб гардондам:

– Аз ҳамин ҷо.

Дигар гапе назаданд. Пас аз 3-4 дақиқа роҳ ғаштам ба қониби рост тоб хўрда, аз дарвозаи қалон ба донишқадаи даромадам. Рўзи дамгирӣ буду дар атроф касе набуд. Ба дарун 50-60 қадам монда будам, ки он авбонамоёни сари кўча омада расиданд. Аз велосипед дар пеши роҳам фурумаданд. Ин бор дуёми онҳо дод зад:

– Исто, чаро ту дурӯғ гуфти?

– Рафтем, бачаҳо ҳастанд, мепурсем, ман одами ҳамин шахрам, – гўён ба қониби хобгоҳи ишора намудам.

Онҳо як ба он қойи ободу хуррам назари хунуке намузда, чурбатӣ рафтанд накарданд. Авбоши аввала аз сумкакаи велосипед, ки дар дастӣ шарикаш буд, бо ғаззавинттоб (отвёрка)-ро гирифт. Андешидам, ки хозир ӯ бо он ҳамла меораду байни мо нохушие рух хоҳад дод. «Силоҳдор» ба сўии ман ҳанўз як қадам намонда буд, ба чашмонам бовар накардам. Аз тарафи хобгоҳ Халлоқови қоматбаланд барҳои кистопи пешкушодаширо ба ду қониб бод дода, тез ба мо

наздик мешуд. Авбошон бо дидани ӯ ғайб заданд. Халлоков чизе нагуфта, бо вай қорӯ савлаташ пайи онҳоро аз он ҷо тарошид. Агар вай намебуду намеомад, дар «чангоҳ» чӣ воқеа рӯй медод, ба тасаввурам намеғунҷид.

– Чӣ гап? – пурсид ӯ.

Ман шарҳу дароз накарда, чавоб додам:

– Хеч гап не.

– Ҳа,... ба шахр рафта биёям, – гуфту равон шуд.

Мани наҷотёфта ба хобгоҳ омадам.

Халлоков, инчунин ба устодон чун шоғирд, бо донишҷўён ахлу дўст буд. Бо ҳамсабақон Исроилу Мирзоараҳим ҳамчун хешу пайванд, бо Йўлдошбойи номхояшон низ ҳамвазну қодия чун фарзандони як оила буданд. То анҷоми умрашон дар байни Пешкўю Нура то равуюи бародарӣ доштад.

Халлоков дар мактаби зодгоҳаш аввал омўзгор, баъд қонишини директору роҳбари мактаб фаъолият бурд. Дертар қонишини директори коллеҷи касбу ҳунари санозату сохтмони ноҳияи Пешкў гардид. Солҳои охир бемории паси ҳамаи Қўлдошбойро азобаш меод.

Ҳазрати Ҳофиз барҳақ гуфтааст:

Бунёди ҳастии ту зеру забар шавад,

Дар дил мадор ҳеч, ки зеру забар шави.

Марги нобаҳангоми дўсти азизаш Йўлдошбой «ба боло сўхта намакоб» шуду бемории Қўлдошбойро бадтар кард.

Бо иҷобати дуоҳои дўстону ҳамкасбон ва табобат як навъ ҳоли ӯ бехтар шуд. Моро ба хатнасури наберагонаш таклиф кард. Мо чанд нафар ҳамсабақони собиқ аз Самарқанд, Бухорою Намангон, хайрият, рафтем. Ин дидори охириин будааст. Оқибат бемории тўлғони қанд дўсти моро аз байнамон бурд. Роҳ дур, имконияти сафар ҳар вақт даст намедихад. Дер бошад ҳам, ҳамкасбон рафта, ба аҳли байти Халлоков ҳамдардиву сабри қамил баён кардем.

Бо шарофати ӯ мо ба Бухоро борҳо сафар карда, урфу одати бухорӣён ва ёдгориҳои қадимӣю таърихӣ шаҳри маъруфро бо чашмамон дида, бо онҳо шинос шудем. Дўстию шиносиро ба мо хотираҳои нек боқӣ гузоштад.

Ш. МИРЗОЕВ.

Вилоти НАМАНГОН.

Акси садо

МОРО КӢ БО КИТОБ ТАЪМИН МЕКУНАД?

Набудани китобҳои бадеии тоҷикӣ дар сартосари мактабҳои таълимашон ба забони тоҷикии ҷумҳурӣ яке аз мушкилоти ҳалталаби соҳаи таълим аст, ки мутаассифона, дер боз ба он таваҷҷуҳ намекунад ва мо ҳам аз вучуд доштани он зуд-зуд бонги изтироб зада, садрнишинонро огоҳ намеосозем.

Аммо дар ин авохир рўзномаи дўстдоштаи мо «Овози тоҷик» дар шумораи 17-уми ноябри соли 2023-и худ мақолаи Шариф Халил, хабарнигори ин нашрия дар вилоти Қашқадарёро тахти унвони «Китобхонаҳои бекитоб» ба нашр расонд, ки хеле тақондиханда буд. Дар ин навишта муаллиф сабабҳои бекитоб мондани китобхонаҳои мактабҳои тоҷикиро воқеъ баён кардааст ва умедворем, ки Вазорати таълими томактабӣ ва мактабӣ ва дигар идороти мутасадди бетаъриф намондаву дар ҳақиқат камари ғаммат мебандад.

Аз муталиаи мақолаи «Китобхонаҳои бекитоб» дардхӯе, ки дар қаъри сина ҷой доштад, дубора ба талотум омаданд ва ин қониб-

ро низ водор сохт, ки қалам ба даст гираму аз вучуди чунин як мушкилии мактаби тоҷикии деҳаамон суҳан ба миён оварам.

Деҳаи моро Сарчашма меғўяд, ки 70 километр дур аз маркази маъмурии ноҳияи Шаҳрисабз, дар иҳотаи кўҳҳои баланд воқеъ гардидааст. Дар ин ҷо мактаби рақами 57 амал мекунад, ки омўзгоронаш аз ибтидои ба қор оғоз кардани дабистон ба фарзандони мардуми деҳа ба забони тоҷикӣ дарс медиҳанд. Дастовардҳои мактаб мавзўи як мақолаи дигар аст. Аммо дар ин навишта аз он хоҳем гуфт, ки имрўз шоғирдони ин мактаби бонуфуз аз набудани китобҳои бадеӣ ба забони модарашон хеле азият мекашанд ва ин мӯи нигарони азиме мебошад. Дидани ҳолати рўхфатодагии мактаббачагонӣ имрўз ва шикоятӣ барҳаққи онҳо, ки аз набудани китобҳои бадеии тоҷикӣ аст, барои мани омўзгори бознишаста басо аламовар мебошад. Насли мо дар дахсолаҳои пеш ҳарчанд мактабҳои хуштару зебо на доштад ва таъҷизоти таълимашон низ мисли имрўз пешрафта набуданд, аммо аз

набудани китобҳои бадеиву дарсӣ ба забони модарашон ҳаргиз шикоят намекарданд. Чунки китобхонаи мактаби мо пури китоби бадеӣ буд ва ин маскан ҷойи дўстдоштаамон махсус меёфт. Китобхонаву китобҳои бешумораш ҳаёти моро дар дили кўҳистон ҳамеша гарм ва ба сўии нишот раҳнамун мегашт. Мо баҷаҳои деҳоти кўҳистон хеле хуб дарк мекардем, ки:

Аниси кунҷи танҳои китоб

аст,

Фурӯғи субҳи доноӣ китоб

аст!

Ва ин нуктаро устодони хирадманди мо ҳамеша ба гўшоямон мерехтанд ва пайваста ташвиқ мекарданд, ки дар муталиаи адабиёти бадеӣ ҳарис бошем, чунки ин навъ асарҳо дар ташаккули инсонӣ оқил ва тарбияти баланди он хидматгори беминнатанд. Ман боварӣ дорам, ки устодони имрўзи дабистонҳо низ аз ҳамаи дидгоҳ қор гирифтаву шоғирдони худро ба хондани китобҳо таъшиқ мекунаанд, аммо набудани худӣ китобҳои бадеӣ дар рафҳои китобхонаҳои мактаб ҳам устодон ва ҳам хонандагонӣ онҳоро ҳайронӣ зор кардааст. Дар натиҷа, хонандагон вақ-

ти бекори худро дар пеши телевизор бо дидани силсилафилмҳо мегузаронанд ё сар аз телефонҳо набардошта, машғули бозӣ ва тамошои наворҳои беарзиши шабақҳои иҷтимоӣ мегарданд. Ин ҳолат, албатта, ба сифати таълим ва тарбият дар мактабҳо таъсири манфӣ мерасонад, ки рўзҳои охир падару модарон аз ин боб гуфтаву изҳори нигаронӣ мекунаанд.

Дар ҳақиқат, набудани китобҳои бадеӣ ба забони модарамон як муаммои сахту ҳалталабе мебошад. Сифати таълим, ки ҳукумати ҷумҳурӣ дар пайи ислоҳаш аз минбаъди дурахшони Ватанро ба он пайванд мебинад, агар ҳалале ёбад ва аз хати матлуби бироҳа гардад, бешак ояндаи шукуфони давлатамон ҳам тахти суол қарор мегардад! Охир, он хонандагонӣ, ки имрўз дар паси мизҳои таълимии дабистонҳо нишастаанд, созандагонӣ Ўзбекистонӣ Нав мебошанд ва ҳама ташнагонӣ илму маърифат ҳастанд.

Солҳои ҳафтодуми қарни гузашта, ки мо сар аз он айём дар мактаб қор мекардем, китобхонаи дабистон саҳдо номгўӣ китоби бадеии тоҷикӣ

дошт ва мо ба шоғирдонамон тавсия мекардем, ки асарҳои беэволи устод Айни, Сотим Улуғзода, Чалол Икромӣ ва даҳҳо адабони дигар, ҳамчунин нависандагонӣ хориҷиро, ки асарҳояшон ба тоҷикӣ тарҷума шудаву дар рафи китобхона мунтазири муталиаи меистоданд, гирифтаву бихонанд. Кунун ин рафҳои китобхона қомилан холист. Ин ҳолат хеле риққатовар аст. Бояд таъкид кард, ки китобҳои мактаби моро ҳам аз рафҳо ҷидаву ба далали созгор набудан ба идеологияи замони нав маҳв карданд. Дар натиҷа, мактаб аз сарвати бебаҳро ҷудо гашт, ки кунун солҳо гузаштаву ҳеч ба ҳоли худ намеояд. Аммо ба муроҷиати чандинқаратаи омўзгорон ва фазолони деҳа ягон идора ёътибор намеидҳад. Бояд таъкид кард, ки бидуни китобҳои бадеӣ қарони солими маънавии шоғирдонро тасаввур қардан амрест мушкул.

Баҳром ЧОРШАНБИЕВ,
омўзгори нафақахўр аз деҳаи Сарчашмаи ноҳияи Шаҳрисабз вилоти Қашқадарё.

ХОНАВОДА ДАРГОҶИ МУҚАДДАС АСТ

Оила зинаи ибтидоии ҷомеа аст. Рушду шумўи ҷомеа марбут ба ташаккул ва пойдоири он мебошад. Оила чун узви ибтидоии ҷомеа ба ташаккул ва қомолоти насли наврас таъсири бештар дорад. Аз ин рў, дар оила ба тарбияи насли наврас бояд ёътибори бештар дода шавад. Оилаҳои навуҷуд ба тарбияи фарзандон орзуи ҳаваси бештар доранд. Чун фарзанд ба дунё омад, хушнудӣю хурсандӣю падару модар ва наздикону қарибонро ҳадду қаноре нест.

Мардуми мо «фарзанд азиз, одобах аз он ҳам азизтар» меғўянд. Дар тарбияи фарзанд падару модар, дигар қарибону пай-

вандон ва аҳли ҷомеа масъул мебошанд. Ба хусус, волидайн бояд ба тарбияи фарзанд вақти бештар ҷудо кунанд. Фарзандонро дўстдоранд ва нисбати онҳо ғамхорӣ намоянд. Дар оила назди фарзандон бо атрофиён муомила ва муносибати хуб дошта бошанд, то ҳамеша самимият эҳсос гардад. Оиладор роҳи равон надорад. Дар он баъзан моҷаро мешавад. Вале бояд ҳамеша сабур буд. Дар назди фарзанд суҳани ношоғамро набояд истифода кард.

Оила, гўё давлати хурдест андар дохили ҷомеа ва мамлакат. Аз ин ҷанҷол чил рўз аз хона барақа мерафтааст. Овардани як ҳикояро зарур донистем.

Марду зане дар ибтидо бо ҳам самимият ва эҳтиром доштад. Аммо баъди ғурзате ин самимият аз байн рафт. Нияти ҷудо шудан низ пайдо шуд.

Бо ҳам маслиҳат карданд. Дар ҳавли ниҳоле мешиномем. Ба ниҳол об намерезем. Агар он хуш наштавад, чун аввал хушолу хушбаҳтона зиндагӣ мекунем, агар не, ҷудо мешавем. Аз байн ду моҳ гузашт Ниҳол нахушид. Зеро ҳар шаб онҳо аз якдигар пинҳонӣ зери ниҳол об мерехтанд. Тарбияи фарзанд ба парваршии ниҳол шабеҳ аст.

Дилдор ИБОДОВ,
омўзгор аз ноҳияи Нураито вилоти НАВОӣ.

МАКТАБ – МАКОНИ МАЪРИФАТ

Мактаб сабаби ҳаёт бошад,

Мактаб сабаби наҷот бошад...

Садриддин АЙНӣ.

Мактаб даргоҳи бузургест, ки баробари ба он қадам ниҳодан, вучуди мо фараҳ меёбад ва аз ҳарфу пандҳои устодон баҳраманд мешавем. Мактаб макони илму дониш, маърифат, фарҳангу адаб ва хирад аст. Касе нест, ки дар ин даргоҳи муқаддас сабақ нагирифта бошад. Маъз дар мактаб маърифат пойдор, илму адаб устувор. Тавассути заҳмати устодони наққор шоғирдони соҳибистеъдод ба қамол мерасанд. Дар ҳақиқат мактаб шоири бузург чунин фармудааст:

Чашмаи саршори илм аз остони мактаб аст,

Мурғи масти орзу аз ошени мактаб аст.

Ақлу дониш, илму ирфон, дафтару меҳру китоб,

Баҳри мо хидматрасон аз ганҷи кони мактаб аст.

Мо – қавонон аз хурдсолӣ то ба қамол расидан дар ин даргоҳ таълиму тарбия мегирем. Агар қароғи равшанидихандаи

оила падару модар бошанд, дурахши нури илму зиё бар дўсти омўзгор – муаллими равшанзамир аст.

Ман ҳоли ҳозир, ки хатмкунандаи мактаб ҳастам, аз ҳамаи устодонам, ки барои таълиму тарбияи гирифтани мо – қавонон аз тахти дил қўиши мекунаанд, миннатдор ҳастам. Мо аҳд дорем, ки ин даргоҳи муқаддасро бо баҳои хубу аъло ба хатм расонида, ба мактабҳои олии шомил шавем. Баҳри рушд ва пешравии Ватани азизамон қамарбаста бошем. Шодкомӣю соҳибхирадӣ ва ростқориву наққорӣ аз мактаб аст, ки ба туфайли пандҳои устодон падидаи меояд. Онро муқаддас шуморидаи қарзи ҳар як инсонӣ ҳудогоҳу соҳибхирад аст:

Агар мактаб бихонӣ, бахтирӣ,
Нахонӣ, дар пушаймонӣ бимонӣ.
Бихон, эй ғунҷаи боғи қавонӣ,
Агар хонӣ, ту доим шодмонӣ!

Чарос ҲАМРОБОВЕВА,
толибаи синфи 11-уми мактаби рақами 46-уми ноҳияи Фориш.

МУАЛЛИМ, УМРИ ТУ САРФИ ҚАЛАМ ШУД

Ҳеч кас аз пеши худ чизе нашуд,

Ҳеч оҳан ханчари тезе нашуд.

Ҳеч Мавлоно нашуд Муллои Рум,

То муриди Шамси Табрези нашуд.

Ҳақ бар қониби Ҷалолиддини Румист. Барои қамолоти ҳар як кўдак, ҳар як шахс пеш аз ҳама устод заҳмат мекашад. Ӯ кўдакero, ки дар бораи олами атроф тасаввуроти қазиеи надорад, образи ягон ҳарфро намешиносад, аз олами одамгарӣю маърифат дар қанор аст, ба вучуди ҳассос, қаронбин ва одамшинос табдил медиҳад. Ман ҳам он рўзҳо, ки ба остонаи мактаб қадам ниҳодам, нодону ғумроҳ ва аз олам беҳабор будам. Дар вучуди тираи ман қароғи маърифат ва одобу ахлоқи инсониро устоди арҷманд, муаллимаи ҳоксорӣ дорадиди, устоди устоду – Хуморой Саидова мунаввар намуд. Ман навиштани ҳарфу рақам, фарқ карда тавонистани дасти чапу рост – ҳуллас, ҳама одаму одамгариро аз ин ғариштаи илму маърифат омўхтам.

Хуморой Саидова соли 1959 дар деҳаи бостон-

нии Ёсоқӣ дар оилаи марди зиёӣ – Ҳоҷӣ Ёшонқўлбо бо Саидов ба дунё омадааст. Баъди хатми мактаби миёнаи рақами 12-уми ноҳияи Сарисие дар Донишгоҳи давлатии Тоҷикистон таҳсил намудааст. Аз соли 1991 инҷониб дар мактаби таълими умумии рақами 12-уми ноҳияи Сарисие ҳамчун муаллимаи синфҳои ибтидоӣ адои вазифа дорад. Шоғирдони зиёдеро тарбия намудааст. Муаллимаи тоифаи олии буда, ҳар як дарси ӯ як ҳазинаи бузургест.

Дарси муаллим ар бувад зам-замаи муҳаббат,
Чумба ба мактаб оварад тифли гузрезпайро.
Шояд, ки ин мисраҳоро Ҷомии бузургро барои Хуморой Саидова барин омўзгорон гуфта бошад.

Ман бо устоди худ мефаҳрам ва шодам, ки аз чунин олиҳаи илму маърифат сабақ омўхтаам. Аз хурдӣ орзу доштам, ки омўзгор шавам. Ана, ҳамин орзуҳо маро имсол ба даргоҳи донишгоҳ оварду донишҷў гардонид.

Маро дар зиндагӣ оинаи пок аст панди ту,

Маро фараҳ аст паймудан раҳи пасту баланди ту.
Туру имрўз ҳарҷое равам, анбоз меёбам.
Зи дастури ҳаётат шаҳлари парвоз меёбам...

Хуморой Саидова муаллимаи тоифаи олии буда, яке аз омўзгорони бехтарини мактаби рақами 12-ум аст. Шоғирдони зиёд дорад.

Устоди азизу гиромии ман – фариштаи илму маърифат – Хуморой Саидова! Ҳамеша тандурусту солим ва ҷаҳонбахту хушрўзро бошед, дар марзи дили шоғирдон тухми илму маърифат – бахту саодат қоред! Ман шуморо дўст медорам. *Муаллим, умри ту сарфи қалам шуд, Гафу шодӣ, шабу рўзат ба ҳам шуд. Ду ҷашмонат чу шамъи пилтасўзе, Дурахши роҳи мардум гашту кам шуд.*

Дилфуза МУРОДУЛЛОЕВА,
донишҷўи соли аввали баҳши тоҷикии факултати синфҳои ибтидоии Донишгоҳи соҳибқорӣ ва омўзгори Деҳнав.

Мактаби ихтисосонидашудаи ноҳияи Шаҳрисабз дар асоси Фармони роҳбари давлат аз 14 апрели соли 2022 5 сентябри соли 2022 ба фаъолият оғоз намуд. 29 нафар омўзгорони тоифаи якум ва олии мактаб дар озмуне, ки аз қониби Агентии муассисаҳои таълимии ихтисосонидашуда баргузор гардид, бомуваффақият иштирок намуда, бо тавсияи агентӣ фаъолиятро идома медиҳанд.

Дар 8 синфи ихтисосонида ва 3 синфи таълими умумии мактаб 238 нафар хонандагон таҳлили илм мекунаанд.

14 нафар хонандагонӣ

он аз забони англисӣ сертификатҳои В2-ро ба даст дароварданд. 2 нафар омўзгорони фанни математикаи мактаб соли қорӣ соҳибӣ сертификатҳои байналҳалқии GMAT

ва GRE гардидаанд, ки аз соли нави хониш беш аз 12 миллион сўм моҳона хоҳанд гирифт.

Суратгир:
Ҷ. НОРҚОБИЛОВ (ЎЗА).

Таҳияи **ФАРИШТА.**

Фармони Президент – дар амал

ОБ ҲАСТУ ҲАЁТ ҲАСТ...

Пунба зи гӯш дур кун, бонги наҷот
мерасад,
Оби сияҳ дармарав, к-оби ҳаёт мерасад.
(Шамси ТАБРЕЗИ).

Ба қарибӣ тахти раёсати сарвари давлатамон ҷамъомади видеоселекторӣ баргузор гардида, ки ба истифодаи самараноки об ва ба пешгирии норасоии он бахшида шуд. Зеро, мамлакати мо дорои ҳамагӣ 20 фоиз манбаъи об буда, қисми боқимонда аз кишварҳои ҳамсоя сарчашма мегирад. Ташвишу тахлукаи Президент бесабаб нест. Гап сари он аст, ки дар шароити тағйирёбии глобалии иқлим захираҳои об сол аз сол кам шуда, талабу эҳтиёҷ ба он пайваста меафзояд, барилова, дараҷаи биёбоншавӣ низ касро ба андеша мегузорад. Чунончӣ, мувофиқи таҳлил ва пешгӯии мутахассисон танҳо пиряхҳои Фадченко, ки дар Тоҷикистони бародарист ва оби дарёи Ҳаёбхашӣ Зарафшонро ташкил медиҳад, солҳои охир 30 фоиз коҳиш ёфта, суръати камшавии об мунтазам зиёд мегардад. Олимон муайян кардаанд, ки то соли 2030 норасоии об дар Ўзбекистон 15 миллиард метри мукаабро ташкил хоҳад кард.

Об дар адабиёт ва асосир

Пири равшанзамири Балх, аллома Мавлавӣ дар «Маснави маънавий», ки онро «Қуръон» дар забони пахлавӣ низ меҳонанд, ҳамзистии инсонро бо табиат тарғиб карда менависад:

То кунун карди чунин, акнун макун,
Тира карди обро, афзун макун.
Бармашӯрон, то шавад ин об соф,
В-андар ў бин моху ахтар дар тавоф...
Холо ҳам дар хотир дорам замоне, ки 10-12 сола будам, ба ҳавли модаркалонам, – ба об туф намекунамд, то аз ҳар гуна касофат пок бимонанд. Магар модар ва муаллимонат инро ба ту нагуфтаанд?

Ҳарчанд аз байн беш аз шаст сол сипарӣ шуд, то ҳол он насихати модаркалонро дар ёд дорам, ҳар гоҳ чун мебинам, шахсони бефаросат ба оби ҷӯй мағзоба мерезанду аз болои пули рӯди Дарғам партовҳоро ба он мепартоянд, нафратам меояд.

Об хӯрдӣ, ҷӯйборро тоза кун!

Чӣ ҷои руст қардан аст, то ба қарибӣ нахри Оби Раҳмати Самарқанд, ки замоне бинобар покиву соғинаш чунин ном гирифтааст, ба маънои том ба оби «лаънат» табдил ёфта буд. Чунки онро одамони кӯтоҳандеши аз дину диёнат дур ба партовгоҳ табдил

доданд, ки аз бӯйи бадаш дил беҳузур мегашт. Равшанфикрону дӯстдорони табиат бонги изтироб зада, мардуми атрофи рӯдро ба инсофу диёнат даъват карлданд. Аз ҷумла, шори хушбаён Нормурод Каримзода достони «Оби раҳмат»-ро навишт. Хушбахтона, ин ҳама то ба гӯши ҳокими вилоят ҳам расид. Бо ташаббусу супориши ўву як ғуруҳ тадбиркору саховатмандон на танҳо рӯди Оби Раҳмат, балки рӯди Сиёб ва ҷӯйборҳои дигари Самарқанд низ бетонӣ ва аз партовҳо тоза карда шуданд. Муроҷиатномаи ҳокими вилоят ба кластерҳо, хоҷагиҳои фермерӣ ва деҳқонӣ, соҳибони заминҳои наздиҳавлигӣ роҷеъ ба истифодаи оқилонаи захираҳои об дар ҳоҷагӣ қишлоқ ва кам шудани исрофҳои дар рӯзномаҳои вилоят бо се забон: ўзбекӣ, тоҷикӣ ва русӣ чоп шуд.

Умед дорем, ки дар оянда бо роҳи ҳашар то 15-уми марти соли 2024 дар ҳудуди вилоят 2 ҳазору 543 километр рӯд ва ҷӯйҳо бетонӣ мешаванд. Дар муроҷиатнома ҳамчунин вазифа гузошта шуд, ки дар ҳар қадом 1226 маҳалла камаш як километрии ҷӯйҳо бетон карда шаванд, ки барои сарфайи об кори ниҳоят зарур аст.

Максад аз инҳо, иҷро қардани вазифа ва супоришҳои Президент аст.

Воқеан сарвари мамлакат дар ҷамъомади селекторӣ таъкид кард, ки мо бояд ғояи «об бекадр нест»-ро мақсади худ қарор дода, барои обёрӣ, самарабахш истифода бурдани ҳифз қардани ин неъматӣ бебаҳо қороҳои судманд андешем. Танҳо дар вилоти Самарқанд 380,2 ҳазор гектар замини обёрӣ мавҷуд буда, соли ҷорӣ барои кишоварзӣ ба ҷойи 2 миллиарду 290,5 миллион мукааб қариб ду маротиба бештар об сарф гардида. Бинобар ҳамин ба назди идораҳои обёрӣ вазифа гузошта шуд, ки сарфакор бошанд.

Таҷрибаи давлатҳои Исроил, Туркия, Италия, Фаронса собит сохт, ки барои сарфакорӣ усули обёрӣ қатрагӣ муфид аст. Бинобар ҳамин ҳам дар 21 ҳазору 104 гектар замин дастгоҳҳои обёрӣ қатрагӣ ва барои обёрӣ 21 ҳазору 104 гектар замин аз оби борон истифода бурданд.

Дар асоси қарори Президент аз 24-уми феввали соли 2021 «Оид ба стратегияи ташкил қардани садорати манбаъҳои об ва ривочи сектори ирригацияси дар солҳои 2021-2023 дар Ҷумҳурии Ўзбекистон» ба соҳаи мазкур 9,1 миллиард сўмина сармоя ирсол хоҳад шуд. Холо дар қаламрави вилоти Самарқанд чор обанбор ва рӯди Қарадарё таъмир карда мешаванд. Инчунин, бо ёрии техникаи пуриктидор ҳолати обёрӣи 13,2 гектар замин бехтару хубтар мегардад.

Дар самти истифода аз агрегатҳои насосӣ ва сарфакорӣ аз нерӯи барқ низ нақшаҳои судманд таҳия шуданд, ки, бешубҳа, самарайи хуб хоҳанд дод.

Зоҳир ҲАСАНЗОДА,
хабарнигори «Овози тоҷик»
дар вилоти Самарқанд.

Равзанаи нигоҳ

БОЯД МЕХАНИЗМИ ТАЪЛИМИ ЗАБОН ТАҒЙИР ДОДА ШАВАД...

«Забони давлатии Ҷумҳурии Ўзбекистон забони ўзбекӣ мебошад. Ҷумҳурии Ўзбекистон ба забон, урфу одат ва анъанаҳои қавм (миллат)-у халқиятҳо, ки дар ҳудуди он умр ба сар мебаранд, арҷ мегузорад ва ба рушди онҳо шароит фароҳам меоварад».

Моддаи 4-уми Конститутсияи Ҷумҳурии Ўзбекистон.

Дар Ҷумҳурии Ўзбекистон ба ҳукуку озодиҳои инсон, бино ба меъёрҳои, ки ҳукуқи байналхалқӣ ва Конститутсияи Ҷумҳурии Ўзбекистон эътироф намудааст, қафолат дода мешавад. Ҳукуку озодиҳои инсон ба ҳар кас аз рӯи таваллуд дохил дорад.

Дар Ҷумҳурии Ўзбекистон ҳамаи шахрвандон ҳукуку озодиҳои яқсон доранд ва сарфи назар аз ҷинс, нажод, қавм (миллат), забон, дин, этниқод, тааллуқот ва мавқеи иҷтимоияшон, дар назди қонун баробаранд.

Имтиёзҳо танҳо тибқи қонун, ки бояд ба принсипҳои адолати иҷтимоӣ мутобиқ бошанд, муайян карда мешавад.

Моддаи 19-уми Конститутсияи Ҷумҳурии Ўзбекистон.

Забони шахдрези форсии тоҷикӣ, ки ситораҳои тобнокӣ осмони адаб Рӯдакию Дақиқӣ, Синою Беруний, Фирдавсии Атро, Низомии Умарӣ Ҳайёмӣ, Носири Хусраву Қалолуддини Балхӣ, Саъдийи Ҳофизӣ Шерозӣ, Қамолӣ Ҳундию Хусравӣ Деҳлавӣ, Абдурахмони Чомӣ Сайиди Насафӣ, Қалими Қошонию Соибӣ Табрӣзӣ, Бедилу Иқболи Лоҳурӣ ва садҳо тани дигар бо он осори мондагор офаридаанд, яке аз забонҳои муқаддир ва пурзарфияти дунёст. Иқтидор, нафосат ва назокати ин забони хуриён ва нуриёнро танҳо касе амик дарк карда метавонад, ки таълифоти нобиғони олами адаби форс-тоҷикро барои баҳрабардорӣ, лоақал, як бор хонда бошад.

Чу бо одамай ҷуфт гардад парӣ,
Нагӯяд парӣ ҷуз ба лафзи дарӣ.
Унсурӣ БАЛҲИ.
Сарчашмаҳои таърихӣ, илмиву адабӣ ва муаррихонӣ саршиносӣ дунё бар онанд, ки забони форсии тоҷикӣ тӯли садсолаҳои зиёд дар қисмати бузургии Осиёи Марказӣ забони қорғурӯй ва илму адаб будааст. Яке аз нишонаҳои муқаддирӣ ин забони пурзарфият таъсири назарраси он ба дигар забонҳои минтақа мебошад, ки дар сари ҳар қадам ба мушоҳида мерасад...

Суоле табиӣ пайдо мешавад, ки чаро ин забон тӯли сад солҳои охир дар Тоҷикистону Ўзбекистони кунунӣ ва дигар минтақаҳои шурвайи собиқ, ки тоҷикон буду бош доранд, то ҷое иқтидорӣ тавоноияшро аз даст дода, ба қавле, ба забони кўчаву бозор табдил ёфт?

Фикр мекунам, яке аз сабабҳои ин аст, ки дар ибтидои садаи ХХ, баъди тасаллуги болшевикон бар аморату хонигарихо, марзбандихои Осиёи Марказӣ ва ташкили ҷумҳуриҳои миллӣ, маъракаи содакунӣ забонҳои оғоз ёфт. Бахона ин буд, ки бояд мардуми одӣ бо ғояҳои марксистӣ ленинӣ ҳар ҷӣ бештар мусаллаҳ бошанд. Бародарони ўзбек забони зиндаи халқро, бо тағйироту иловаҳо, ба сифати забони меъёр қабул карданд. Дар ин раванди ғай-

ритабӣи забони меъёри пуробранги форсии тоҷикӣ, ки дар тӯли садсолаҳо ташаккул ёфта буд, хеле ранг бохт...

Олимон ва зибёниҳои тоҷик дар он аҳд ба масъалаи забон аз дидаҳои худ қаробат меҷустанд. Гурӯҳе пешниҳод мекард, ки забони беш аз ҳазорсолаи классикони илму адаб ба сифати забони меъёр пазируфта шавад. Тўдае ҷонибдори забони умумӣ-форсӣ буд. Гурӯҳи дигар дар он андеша буд, ки барои оммаи васеи аҳолии забони классикони илму адаб зарорӣ на кунанд. Устод Айни ва пайравони ў меҳостанд бо истифода аз дорони забони меъёри форсӣ ва забони зиндаи халқ забони адабии нав созад...

Ба андешаи инҷониб сабаби дуюм ин аст, ки дар роҳи содакунӣ забон қор то ба ҷое расид, ки баъзе нависандагону зибёниҳои тоҷик дар баёни матлаб ба қолабҳои забони меъёри бародарони ўзбек таъя намулданд. Яъне ибораҳои ифодаҳои ўзбекӣро тахлулафза ба тоҷикӣ баргардонда, мавриди истифода қарор доданд. Ин ҳолат имрӯз низ каму беш идома дорад. Агар асарҳои публитсисти ва насри бадеии нимаи аввали садаи бистро мавриди мутолиа қарор диҳем, ба ифодаву ибораҳои дар асл ўзбекӣ, аз қабили «Қоре қара» зарараш нарасад шуд» («Ишқилиб зарари тегмаси бўлди»), «... ва ҳиссачаҳои тасдиқии «ҳа», «ҳо», ишоратии «ана», «мана», ҳиссачаи суоли «ми» ва калимаҳои модалии «канӣ», «майлаш» зиёд рӯ ба рӯ мешавем. Мисол: «Ҳа, дарвоқеъ духтарам, «бўдил-никат»-ро тўғрӣ карда мон, худаш бедор мекунад». Ин қолаби ҷумласозии ўзбекӣ, ки ба ўзбекӣ тақрибан чунин сурат мегардад: «Ҳа, қизим, «бўдил-никин»-ни тўғрилаб кўйгин, ўзи уйғотади»; «Ҳо, маълум мешавад, ки тайёрии кам дидаед — гуфт вай»; «Ана Назира, аз паси он Самадов ҳам фурумад»; «Аз ҳама душ-вортаринаш мана ин аст»; «Мана! — падарам хандида тешкунон ва қандро нишон дод. — Инҳо савғоти ганди-мӣ?», «Истамбой, як дам гирем-мӣ?»; «Канӣ, шумо гўед-чӣ кихо ба болшевикон ёрдам доданд?»; «Майлаш, ман бе дутор ашўла меҳонам»...

Ин ҷумлаҳо аз ҳикоя, қисса ва романҳое, ки дар

нимаи аввали садаи ХХ таълиф ёфтаанд, иқтибос шуданд. Вале ба чанд хотир аз овардани ному насаби муаллифон худдори намудем.

Тахлилҳо нишон медиҳанд, ки он солҳо тавассути матолиби тарҷумавӣ, ҳосса-тан, тарҷумаи осори «классикон»-и марксизм-ленинизм ифода ва ибораҳои зиёди ғайритоҷикӣ вориди забон гардида, ба бегонагӣ ва дуруштиву дағалии он афзуданд. Чунин ба назар мерасад, ки тарҷумонҳо дар он аҳд ба ҷойи он, ки грамматикаи забони мавриди тарҷумаро тобеи грамматикаи забони форсии тоҷикӣ созанд, грамматикаи забони форсии тоҷикӣро тобеи грамматикаи забони мавриди тарҷума қарор додаанд. Бигирем, ифодаи «Рўзнома аз соли 1950 мебарояд»-ро. Он дар асл тарҷумаи тахлулафазии «Газета выходит с 1950 года» мебошад. Вожаи «мебарояд» маънои аз ҳона баромадан ё боло рафтандор дорад. Агар мо гўем: «Рўзнома аз соли 1950 нашр мешавад» ифодаи тоҷикӣ қарор хоҳад шуд. Ин гуна ми-солҳо кам нестанд. Мо дар ин ростӣ бояд аз тарҷумонҳои Эрон ва форсигўёи Афғонистон гирумол омўзем, ки осори адабӣ, илмӣ ва матолиби сиёсиро тавре тарҷумаи мекунамд, ки фикр мекунад, таълифоти худӣ онҳост...

Баъди дастбӣи ба истиклол ва ҷанги таҳмилии шахр-вандӣ, ба тўғайли ғамхорӣ ва эътибори доимии роҳбарии Тоҷикистон дар кишвари ҳамсоя сатҳи забондониҳои аҳолии тоҷикҳо рафт. Инҷониб бар онам, ки агар механизми таълими забони форсии тоҷикӣ тағйир дода шавад, тоҷикони минтақа дар муддати кўтоҳ ба ҳамзабониҳои хориҷӣ худ расидагӣ меку-

Солҳои инқилоб дар бас-тагӣ ба номи ҷумҳуриҳои на-втаъсис — Қазоқистон, Ўзбекистон, Туркменистон, Тоҷикистон, Қирғизистон тағйирӣ ном қардани забонҳо низ то ҷое сабаби дур шудани қавмҳои минтақа аз асослати миллӣ гарид. Вожаи тоҷик ба сифати номи қавм дар бисёр сарчашмаҳои қадимии илмиву адабӣ ба ҷашм ме-расад, вале дар маъхазҳо то ибтидои садаи ХХ забон ва адабиёти тоҷик форсӣро номи-да шудааст, на тоҷикӣ. Ибо-раҳои «забони қазоқӣ», «за-бони ўзбекӣ», «забони турк-маний», «забони қирғизӣ» низ дар матбуоти шурвайи шурӯъ аз солҳои бистуму сиёмои қарни сипаригардида маври-ди истифода қарор гирифта-анд.

Дар он солҳои пуршўбӣ, ки бояд масъалаи забони тоҷикон халлу фасл мегардид, фарзанди бузурги халқи тоҷик — аллома Садриддин Айни бо таълифоти пураризи-ши хеш ба майдон баромад. Мақолаҳои пурмухтавои ў «Масъалаи маориф ва китоб», «Дар роҳи барҳам додани бесаводӣ», «Осиёи тоҷик ва рўзнома», «Забони тоҷикӣ», «Дар атрофи забони форсӣ ва тоҷикӣ», «Матбуоти тоҷик», «Намунаи адабиёти тоҷик» ва ҳоказо, ки дар ин солҳо на-вишта шудаанд, далели ин гуфтаанд.

Аз таълифоти устоди су-хан пай бурдан душвор нест, ки иборати таҳмилии «забони тоҷикӣ» барои ў ғайриҷашм-

дошт будааст. Зеро дар ма-толибаш нисбат ба ибораҳои «забони тоҷикӣ» ва «адабиё-ти тоҷик» ибораҳои «забони форсӣ» ва «адабиёти форсӣ» бештар мавриди истифода қарор гирифтаанд. Чунин ба назар мерасад, ки дар сура-ти ихтиёр ба устод будан, ў мисли салафон (пешинагон)-и суҳангирони хеш ба ҷойи ибораи «забони тоҷикӣ» иба-раи «забони форсӣ» ва «ада-биёти форсӣ»-ро истифода мекард. Инак, чанд иқтибос аз таълифоти ў:

«Пас аз дусад соли исти-лои араб дар Хуросон ва Мо-вароуннаҳр дубора шеърӣ форсӣ зинда шуд ва шеърӣ форсӣ дар Хуросон ва Мо-вароуннаҳр дар аҳди Сомониён ба қамол расид. Дақиқӣ, ки дар шохномаи сифаи Фирдавсий аст, ба ривояте аз Самарқанд буда, тарбияёф-таи давраи Сомониён аст, Устод Абулҳасан Рӯдакӣ, ки дар адабиёти форсии ҷади-ди Эрон номи устодӣ ва сар-дафтари ро бардоштааст, аз Самарқанд буда, тарбияёф-таи он давра аст.» («Муноси-бати адабияи Осиёи Миёна ва Эрон»).

«Аз бозе, ки вақеоро таъ-рих қайд мекунад, то имрӯз дар диёри Мовароуннаҳр ва Туркистон, чунонки як қавми муаззам ба номи тоҷик ис-тиқомат дорад, ҳамчунон за-бон ва адабиёти эшон ҳам ривоч ёфтааст... Чунони мо мебинем, ки адабиёти тоҷик дар ин сарзамин, ки ирқан форсизабон ҳастанд, чӣ қадар ривоч дошта бошад, дар замони авлоди Чингиз, Шайбонӣ, Темур, Аштархонӣ ва Мангит, ки ирқан муғул, турк ва ўзбек ҳастанд, ҳамон қадар ривоч ёфтааст.» (Аз сарсухани «Намунаи адабиё-ти тоҷик»).

«Забони тоҷикон будани форсии ҷадиқро ин ҳам исбот мекунад, ки шумори Эрон ва Озарбойҷон баъзе лугатҳои забони адабию аз тоҷикон пу-сида меомӯхтаанд.» (Иқтибос аз «Ном ба Қамол Айни»)... Фикр мекунам, Айнии бузур-гвор дар он аҳд сиёсати бол-шевиконро хеле амик дарк кар-да будааст. Вагарна ба ҷойи ибораи «забони форсӣ» ибораи таҳмилии «забони тоҷикӣ»-ро истифода намекард.

Чунин ба назар мерасад, ки имрӯз дар Осиёи Марказӣ соҳибони забон ба озодиӣ мутлақ расидаанд. Биноан, фикр мекунам, вақти он ра-сидааст, ки ҳақиқати таъри-хиро аз нав рӯйи об баровар-да, ба забонашон номи пе-шинаашро диҳанд. Барғаш-тан ба алифбои нӣёгон низ арвоҳи гузаштагонро шод хоҳад кард...

Об забони форсии тоҷикӣ дар Ўзбекистону Тоҷикисто-ни кунунӣ ва дигар манотиқе, ки тоҷикон будубош доранд, иқтидорӣ тавоноии пешта-рошро ба даст оварда метаво-над? Метавонад, аз нигоҳи инҷониб ба ҷанд шарт:

1. Оила давлатӣ кунач аст. Биноан, дар оилаи ҳар як тоҷик, забони модарӣ бояд ма-вқеи балнд дошта бошад. Дарег, баъзе падару модаро-ни хуввиятҳохта, ба ин ҷихати масъала эътибор намеди-ханд. Ба мушоҳида мерасад, ки дар ҳона бо забоне мах-лут ба тоҷикӣ русиёи ўзбекӣ харф мезананд...

2. Қоидаҳои сарфу наҳв ва имлои забони ҳар як қавм дар мамлақати муайян навишта мешаванд ва намоёндагонӣ

ин қавм, сарфи назар аз он ки дар қадом гўшаи дунё ба сар мебаранд, бояд дар на-вишт ба қоидаҳои он забон риоя кунанд. Мисол, қоидаҳои сарфу наҳв ва имлои забони русӣ дар Русия навишта ме-шаванд. Вале русҳо, сарфи назар аз он, ки дар қадом кишвари дунё ба сар меба-ранд, бояд ба қоидаҳои за-бони русӣ риоя намоянд. Мисли ҳамин тоҷикон низ, сарфи назар аз он ки дар қа-дом гўшаи дунё ба сар меба-ранд, бояд ба қоидаҳои за-боне, ки дар Тоҷикистон рӯйӣ қор меоянд, риоя кунанд, пешниҳодҳоишоро доир ба беҳбудӣ таълими он ба миён гузоранд...

Қамина ба сифати филолог ва омўзгоре, ки дар мактабҳои таълими ҳамагонии Ўзбекистон аз забон ва адабиёти тоҷик дарс гуфтаам, дар ин андешаам, ки бояд механизми таълими забон дар муассисаҳои таълими ҳама-гонӣ ва олий куллан тағйир дода шавад. Яъне, дигар наметавонам бо таълими қоидаҳои, ки дар асоси қоидаҳои грамматикаи забони русӣ навишта шудаанд, сатҳи забондониҳои насли ҷавонро боло бардошт. Ба ҷойи ин бояд ба қорҳои амалӣ даст зад.

Бигирем, мактаб 11-сола аст, бигузор, толибилмон дар соли охир — синфи XI бо қоидаҳои забон ва таҳлили грамматикӣ ҷумлаҳо сарқор дошта бо-шанд. Суоле табиӣ пайдо ме-шавад, ки хонандагон аз син-фи I то синфи X бояд бо ҷӣ ма-шугул шаванд? Фикр мекунам, бо таъя ба таърибаи пешина-гон, ки шеърхоро дар сини хурдсолӣ наварасӣ қоризёд мекарданд, агар толибилмон аз синфи I то синфи X бо ҳифзи бехтарин пораҳои насрий [бадеӣ, илмӣ ва публитсисти] (аз сода ба мураккаб]) ва ша-рҳу дарки вожаҳои душворҳазм машугул шаванд, сатҳи забон-доннашон хеле боло меравад. Дар мадди назар бояд дод, ки пораҳои насрий моҳияти тарби-явӣ доштанаш лозим.

Аҳамияти аз ёд қардани пораҳои насрий дар он аст, ки дар зехни насли қавон қола-бҳои гуногуни ҷумласозиро ташаккул медиҳад. Пушида нест, ки насли қавони 10-сола дар гузаштаҳои дуру наздик Қуръони маҷидро ҳифз намуда, ҳамчун ҳофизӣ Қуръон эътироф мешуд. Би-гирем, бо ин усул агар толи-билмон аз синфи I то синфи X камаш ду ҳазор порай на-сриро ҳифз намоянд, тарки-би лугавиашон хеле ғайи ме-гардад ва бе қумаки қасе бо забони меъёр тарҷумаи ҳол, ариза, нақли хаттӣ ва иншо навишта метавонанд.

Дар синфи XI толибилмон метавонанд дар асоси ду ҳазор порай насрии ҳифзна-мудаашон, бе ишқол, қоидаи забон омўзанд ва бо таҳли-ли фонетикӣ грамматикӣ машугул шаванд. Имкон нест, ки дар як навишта ба шарҳи ҷузъиёти усули мавриди на-зар пардозсем. Вале мо бар онем, ки ин усул усули сама-рабахштарини таълими забон мебошад...

Умед аст, ки Қумитаи за-бон ва Вазорати таълими Ҷум-ҳурии Тоҷикистон ба ин масъала хеле муҳим — ро-ҳандозии механизми нави таълими забони форсии тоҷикӣ дар муассисаҳои таъли-ми томактабӣ, мактабӣ ва олий таваҷҷуҳ зоҳир менамоянд.

А. СУБХОНОВ.

РОҲҲО ВА РОЗҲО

Хоҳам ба ҳама роҳравон роҳи сафед....
(ЛОИҚ).

Умре дар роҳам. Умрам дар роҳҳо сипарӣ мешавад. Панҷ сол қатора бо қироати дои-ми худ «туро мебарам, туро мебарам» маро бурд сўйи мусофиратҳо. Чандин дашту да-ман, кўху саҳороро қафо гузошта, ба шаҳри дури дур расидам. Бо сабру таҳаммул до-ниш андўхта, боз баргаштам ба Ватан. Аз ин баъд ҳам то кунун роҳ мепаймоям. Гоҳ савора, гоҳ пиёда. Гоҳ Тошканд, гоҳе шаҳри дигар, деҳу манзиле меравам бо тақозои қор...

Ба худраве шиштан замоно мусофирон дуо мекунамд, ки Илоҳӣ ҳама ро сихату офи-ят ба манзили мурод бирасон! Ва даст ба дуо мекушоянд.

Боиси таассуф аст, ки дар ин замони та-раққиёти илму техника шумораи ронанда-гони тасодуфӣ ҳам андак нест. Онҳо ҳунари ронандагиро дуруст аз бар накарда, зуд соҳиби мошин шудан мецоҳанду паси фар-мони он шиштан. Аввал бояд асптозири омўхту зину лаҷом харид ва сипас асп ги-рифт. Ин панди мардумист, ки аз таърибаи зиндагӣ ҳосил шудааст.

Бирав зи таърибаи рўзгор баҳра бигир, Ки баҳри дафъи ҳаводис туро ба қор ояд, гуфтаанд Рӯдакӣ.

Илова бар ин, бештари қавонон ба мусо-фиркашонӣ даст задаанд. Онҳо бо суръати

тез мошинрониро дўст медоранд. Дар ҳоле, ки механизми ба тартиб андохтани мусофир-барӣ пураа таҳия ва танзим нагардидааст, но-зирони роҳ ҳам ба масъалаи ҳуҷҷати ронан-даҳо чандон эътибори ҷиддӣ намендиҳанд.

Парерсол зими ба мактаби деҳ рафта ома-дан аз мошини қирокашҳо истифода мебу-рам. Зими бозгашт ба роҳи қалон барома-да, мошинеро боздошта, савори он то шаҳ-раки Богдон меомадам. Хар бор дар роҳ ро-нандагон аз таъмирталаби роҳҳои Форш шиква ва онро бо роҳҳои мумфаршу равони ҳудуди ноҳияи Нурато қиёс мекарданд. Дарҳ-ақиқат, роҳҳои Форш ба таъмиру таҷдид мўҳтоҷ аст. Худое, тавба! Раҳораҳ ба нишо-наҳои панҷараи оҳанине дида дўхта, мебинем, ки дар он ҷоҳо қасе ба садама дучор шудааст, ҳодисае рух додааст. Ёд дорам, ки тайи со-лҳои охир чандин ҳодисаи мудхш содир шуд-анд. Зими бозгашт ба роҳи қалон барома-да, мошинеро боздошта, савори он то шаҳ-раки Богдон меомадам. Хар бор дар роҳ ро-нандагон аз таъмирталаби роҳҳои Форш шиква ва онро бо роҳҳои мумфаршу равони ҳудуди ноҳияи Нурато қиёс мекарданд. Дарҳ-ақиқат, роҳҳои Форш ба таъмиру таҷдид мўҳтоҷ аст. Худое, тавба! Раҳораҳ ба нишо-наҳои панҷараи оҳанине дида дўхта, мебинем, ки дар он ҷоҳо қасе ба садама дучор шудааст, ҳодисае рух додааст. Ёд дорам, ки тайи со-лҳои охир чандин ҳодисаи мудхш содир шуд-анд. Зими бозгашт ба роҳи қалон барома-да, мошинеро боздошта, савори он то шаҳ-раки Богдон меомадам. Хар бор дар роҳ ро-нандагон аз таъмирталаби роҳҳои Форш шиква ва онро бо роҳҳои мумфаршу равони ҳудуди ноҳияи Нурато қиёс мекарданд. Дарҳ-ақиқат, роҳҳои Форш ба таъмиру таҷдид мўҳтоҷ аст. Худое, тавба! Раҳораҳ ба нишо-наҳои панҷараи оҳанине дида дўхта, мебинем, ки дар он ҷоҳо қасе ба садама дучор шудааст, ҳодисае рух додааст. Ёд дорам, ки тайи со-лҳои охир чандин ҳодисаи мудхш содир шуд-анд. Зими бозгашт ба роҳи қалон барома-да, мошинеро боздошта, савори он то шаҳ-раки Богдон меомадам. Хар бор дар роҳ ро-нандагон аз таъмирталаби роҳҳои Форш шиква ва онро бо роҳҳои мумфаршу равони ҳудуди ноҳияи Нурато қиёс мекарданд. Дарҳ-ақиқат, роҳҳои Форш ба таъмиру таҷдид мўҳтоҷ аст. Худое, тавба! Раҳораҳ ба нишо-наҳои панҷараи оҳанине дида дўхта, мебинем, ки дар он ҷоҳо қасе ба садама дучор шудааст, ҳодисае рух додааст. Ёд дорам, ки тайи со-лҳои охир чандин ҳодисаи мудхш содир шуд-анд. Зими бозгашт ба роҳи қалон барома-да, мошинеро боздошта, савори он то шаҳ-раки Богдон меомадам. Хар бор дар роҳ ро-нандагон аз таъмирталаби роҳҳои Форш шиква ва онро бо роҳҳои мумфаршу равони ҳудуди ноҳияи Нурато қиёс мекарданд. Дарҳ-ақиқат, роҳҳои Форш ба таъмиру таҷдид мўҳтоҷ аст. Худое, тавба! Раҳораҳ ба нишо-наҳои панҷараи оҳанине дида дўхта, мебинем, ки дар он ҷоҳо қасе ба садама дучор шудааст, ҳодисае рух додааст. Ёд дорам, ки тайи со-лҳои охир чандин ҳодисаи мудхш содир шуд-анд. Зими бозгашт ба роҳи қалон барома-да, мошинеро боздошта, савори он то шаҳ-раки Богдон меомадам. Хар бор дар роҳ ро-нандагон аз таъмирталаби роҳҳои Форш шиква ва онро бо роҳҳои мумфаршу равони ҳудуди ноҳияи Нурато қиёс мекарданд. Дарҳ-ақиқат, роҳҳои Форш ба таъмиру таҷдид мўҳтоҷ аст. Худое, тавба! Раҳораҳ ба нишо-наҳои панҷараи оҳанине дида дўхта, мебинем, ки дар он ҷоҳо қасе ба садама дучор шудааст, ҳодисае рух додааст. Ёд дорам, ки тайи со-лҳои охир чандин ҳодисаи мудхш содир шуд-анд. Зими бозгашт ба роҳи қалон барома-да, мошинеро боздошта, савори он то шаҳ-раки Богдон меомадам. Хар бор дар роҳ ро-нандагон аз таъмирталаби роҳҳои Форш шиква ва онро бо роҳҳои мумфаршу равони ҳудуди ноҳияи Нурато қиёс мекарданд. Дарҳ-ақиқат, роҳҳои Форш ба таъмиру таҷдид мўҳтоҷ аст. Худое, тавба! Раҳораҳ ба нишо-наҳои панҷараи оҳанине дида дўхта, мебинем, ки дар он ҷоҳо қасе ба садама дучор шудааст, ҳодисае рух додааст. Ёд дорам, ки тайи со-лҳои охир чандин ҳодисаи мудхш содир шуд-анд. Зими бозгашт ба роҳи қалон барома-да, мошинеро боздошта, савори он то шаҳ-раки Богдон меомадам. Хар бор дар роҳ ро-нандагон аз таъмирталаби роҳҳои Форш шиква ва онро бо роҳҳои мумфаршу равони ҳудуди ноҳияи Нурато қиёс мекарданд. Дарҳ-ақиқат, роҳҳои Форш ба таъмиру таҷдид м

Ангури Олтиариқ дар пештахтаҳои фурӯшгоҳҳои бузурги ИМА

Вилоти Фаргона дар соҳаи содироти маҳсулоти кишоварзӣ имконияти бузург дорад. Олуболу, ангур, шафтолу, зардолу, нок, хурмо ва ҳарбузаҳое, ки дар ин ҷо парвариш мешаванд, дар бозорҳои ҷаҳон харидоригранд.

Аз ҷумла, ноҳияи Олтиариқ дар боз бо ангурҳои нодирӣ худ шӯҳрат дорад. Аз 8288 гектар тоқзоре, ки дар вилоти мавҷуданд, 3280 гектарашон маҳз дар ин минтақа ҷойгиранд. Аз 208 ҳазору 400 тонна ангуре, ки соли равон дар вилоти рӯёнда шуд, 61 ҳазору 800 тоннааш маҳсулоти ноҳияи мазкур мебошад. Навъҳои ангури Олтиариқ дар бозорҳои хориҷӣ талаботи зиёд доранд.

Ҳоло ангури машҳури Олтиариқро метавон дар бозорҳои ИМА харид кард: маҳсулоти санҷишии он дар ҳаҷми 1 тонна аз ҷониби корхонаи хусусии Sherakhlul-и ноҳия аввали моҳи ноябри соли равон ба нуқтаҳои шабакаи маркази савдои хӯроквории NetCost-и Нью-Йорк фириристода шуд ва дар тӯли ду рӯз ба фурӯш рафт. Вазорати хоҷагии қишлоқи ИМА ва Раёсати оид ба назорати санитарӣ бинобар сифати маҳсулоти хӯрокворӣ ва дорувор (FDA) мувофиқат кардани ангури Олтиариқро ба талаботи карантин баҳри содирот омӯхтанд ва ҳулосаи мусбат бароварданд.

Соли равон дар 48 минтақаи ба ангурпарварӣ тахассусдодашуда 106 ҳазор гектар тоқзор барпо карда шуд. Аз Аврупо 34 нави нави бедонаки ангур харид гардид. Тӯли се сол барои дастгирии соҳа аз ҷониби давлат 183 миллиард сӯм субсидия ҷудо карда хоҳад шуд.

Суратгир: М. ҚОДИРОВ (ЎЗА).

«ҲАМЛЕТ» БОЗ ДАР САМАРҚАНД

Ниҳоят баъди чанд даҳсола дар театри драматии руси ба номи Чехови вилоти Самарқанд песане яке аз саромадони даврани Эҳд шир ва драматурги англис Уилям Шекспир (1564-1616) «Ҳамлет» намоиш дода шуд.

Асари безаволи классикиро Хунарпешаи халқии Ўзбекистон Убайдуллоҳ Амон ба сахна гузошт.

Барои шундани монологи адабии «хаёт ё мамот» хеле мардуми Самарқанд ва меҳмонон аз Русия омаданд. Аммо тааҷҷуби муҳлисон аз он иборат буд, ки сахна ориошӯ ҷароғаҳои ранга, муסיқии пасту баланд, хореографияи дунболгир надошт. Қаҳрамони асосӣ – Ҳамлет ба чодари сийёҳӣ сар то по печида ва дар даст шамъ аз паси парда пайдо шуда, монолог қироат кард, ки бисёр тӯл нака-

шид.

Сипас, маълум шуд, ки асари сахнавӣ аз 130 саҳифа ба 30 саҳифа ихтисор гардида, қаҳрамонҳои дигар дар як ғўшаи сахна ҷой гирифтаанду халос.

– Аз «Ҳамлет» дар сахнаи Самарқанд муҳлисони санъат хеле хурсанд ҳастанд, – гуфт Убайдуллоҳ Амон ба вакилони расонаҳои ахбор, – охири замоне «Шоҳ Лир», «Отелло», «Юлий Сезар» ва дигар шоҳасарҳои ҷовидонаи драматургии номдори англис Уилям Шекспир ба муҳлисони бешумори театр ғизои маънавий бахшида, гоҳе дар толор ҷойи нишаст набуд.

Хушбахтона, бо қарору фармонҳои Сарвари давлатомон ғазолияти театрҳои ҷумҳурӣ бехтару хубтар шуданд.

Зоҳир ҲАСАНЗОДА,
хабарнигори «Овози тоҷик» дар вилоти Самарқанд.

САЛОҲИЯТИ САЙЁҲИИ ҶУМҲУРӢ МЕАФЗОЯД

Эътибор ва ислоҳоти васеъмиқёсе, ки бо ташаббуси Президент доир ба рушди сайёҳии мамлакат амалӣ мешаванд, дар ғазолияти минбаъда ва тараққиёти соҳа нақши муҳим мегузоранд.

Тавре ки маълум аст, шурӯъ аз 10 февралӣ соли ҷорӣ дар асоси супоришоти Президент дар мамлакатамон ба мақсади рушди сайёҳӣ, фароҳам овардани шароити мусоиди сайёҳӣ, ҷалби бештари сайёҳони хориҷӣ ва гайра ба муқлати 30 рӯз ба роҳи шаҳрвандони баъзе давлатҳо тартибӣ воридшавии бидуни раводиҳи муқаррар гардида. Ғайр аз ин, тартиби додани раводиҳ ба шаҳрвандони яқчанд мамлакат сода-тар карда шуд. Ин дар навабти худ барои сайёҳони хориҷӣ ва меҳмонони мамлакат мусоидати бештарро фароҳам овард.

Дар Маркази матбуоти миллий бо ташаббуси Қумитаи давлатии экология, ҳифзи муҳити атроф, дигаргунашавии иқлим ва сайёҳӣ бахшида ба сарҳисоби корхое, ки соли ҷорӣ амалӣ гардидаанд, нишастаи матбуотӣ баргузор шуд.

Дар чорабинӣ роҳбари Раёсати диверсификатсияи хидматрасонӣ ва рушди инфрасохтороти сайёҳӣ Иброҳим Барноев таъкид кард, ки тибқи таҳлилҳо, пас аз пандемияи афзоиши миёнаи сайёҳони хориҷӣ ба кишвари мо беш аз 20 фоизро ташкил мекунад. Дар моҳҳои январ-

ноябри соли ҷорӣ 6 млн. 134 ҳазор нафар шаҳрвандони хориҷӣ аз мамлакатам мо дида-ндарданд. То охири сол ин нишондод ба 7 млн. пешбинӣ шудааст. Аз Русия 676 ҳазор (нисбат ба соли гузашта 1,3 маротиба зиёд), Туркия 99 ҳазор (1,4), Ҳиндустон 41 ҳазор (2,9), Чин 39 ҳазор (8,5), Олмон 28 ҳазор (1,7), Италия 25 ҳазор (2,9), Амрико 22 ҳазор (1,8), Фаронса 18 ҳазор (1,7) сайёҳон ба мамлакатам мо ташриф оварданд. Боиси қайд аст, ки зиёд гардидаани микдори воҳидҳои штатии Қумитаи давлатии рушди сайёҳӣ ва зершӯъбаҳои ҳудудии он, ташкил шудани департамент ва раёсатҳои сайёҳӣ дар минтақаҳо, ҷорӣ намулдани вазифаи муовини ҳоким оид ба масъалаҳои рушди сайёҳӣ имконияти идораҳои мақуурро васеъ кард. Дар ҳар як шаҳру ноҳия ва вилоятҳои кишвар бобати рушди сайёҳӣ корҳои васеъмиқёсе амалӣ мешаванд.

Ба мақсади рушди соҳа аз ҷониби мутахассисони департамент яқчо хоҳидомони маҳсуси ҳокимияти шаҳру ноҳияҳои вилоти гуруҳи қорӣ ташкил шудааст. Алҳол аз ҷониби ин гуруҳ бобати қабули сайёҳон ба вилоти, хидматрасонӣ ба онҳо, ташкили

хатсайрҳои сайёҳӣ ва гайра корҳои зиёд амалӣ мешаванд. Барои истироҳат ё худ саёҳати сайёҳони хориҷӣ ва ватанӣ, ки хоҳиши саёҳат ва истироҳат доранд, мувофиқи нақша бино бар 17 самт хидмати сайёҳӣ расонада мешавад.

Ба роҳ мондани хатсайрҳои сайёҳӣ ҳам аз ҷиҳати иқтисодӣ ва ҳам аз ҷиҳати иҷтимоӣ барои кишвар ва аҳолии он хеле муҳим аст. Зеро аз ҷиҳати иқтисодӣ, сайёҳон харидорӣ карда, ба микдори муайян маблағ мегузоранд. Аз ҷиҳати иҷтимоӣ одамони мо бо қор таъмин мешаванд, маданият ва маънавияташон афзун мегардад. Аз ин рӯ, мақсади асосии мутахассисони департамент аз ҷисоби рушди сайёҳӣ банд шудани аҳоли бо шугл, баланд бардоштани даромади онҳо, салохияти сайёҳии ҷумҳуриро ба тамоми дунё шиносондан аст.

Тавре ки таъкид гардида, имрӯз дар ақсар шаҳру ноҳияҳои кишваромон эко-сайёҳӣ, агросайёҳӣ, сайёҳии зиярат, таомҳои миллий ва гайра инкишоф меёбанд. Мақсади асосӣ рушди босуръати саноати сайёҳӣ, ташаккул додани муҳити иқтисодӣ ва ҳукуқӣ мебошад.

Далер АЗИЗОВ,
хабарнигори «Овози тоҷик».

«БУҲОРОИ ШАРИФ», «ҶАВОНБУҲОРИЁН» ВА «ҶАВОНАФҶОНҶО»

(Ё худ гуфтор аз муҳити зухур ва таърихи гуруби рӯзномаи тоҷикии «Бухорои шариф» ва замимаи ўзбекии он - «Турон»)

Ёддошт. Аз аҳли суҳан пӯшида нест, «Бухорои шариф», номи рӯзномаест, ки дар аҳди Бухорои амӣрӣ (11.03.1912) ба ҷоп расида, баъди нашири 153 шумора, яқчо бо замимаи ўзбекиаш «Турон» баста шудааст.

Эзоҳ. Ин ҷо, дар радиқии «Бухорои шариф», ёдовар шудан аз нашири рӯзномаи «Турон»-и туркӣ рамзи рафқати таърихӣ аҳли тоҷику турко ифода мекунад, ки садсолаҳои пеш аз инкилоб ҳам дар каламрави Мовароуннаҳр дар яқҷоягӣ фарҳанги муштараф офарида, ба гулшукати Хуросони бузург саҳм будаанд, ки охириин далали таърихиаши аризи ҳастии тафаккури «Маорифпарварӣ», «Ҳаракати ҷадидия» ва дар ҳаҷин замина, падида омадани рӯзномаи тоҷикии «Бухорои шариф» бо замимаи ўзбекии он – «Турон» хоҳад буд.

Гушад. Ин мақола вақте ба ҷоп омода шуд, ки обуна ба «Овози тоҷик», агарчи мувҷеҳ ба мушкилоти молист, давом дошт. Ҳамзамон ба ин умедворӣ ба ҷуз ҳамдастии муштариёни миёнаҳол, ба тоҷикони сарватманди кишвар, ҳанӯз намуруда-аст.

Зеро, ҳеҷ қадом рӯзнома бидуни дастгирӣи муштариёнаш наметавонад зинда бимонад. Саргузашти «Бухорои шариф», ки бобокалони «Овози тоҷик» ба шумор меояд, ба ин гувоҳ аст. Зеро ин рӯзнома дар номусидитариин шароити сиеёси иҷтимоии замони амӣрӣ, тӯғайли саъю талош ва хароҷоти сарватмандони маорифпарвар ба дунё омада, ҷонбаҳши тафаккури ҷомеа шудааст.

Агар дигарҳелтар баён шавад, савдогонҳои ҳаҷон-вақта аз сафарҳои худ дар мамлакатаҳои хориҷӣ тафаккури тоза оваридаанд. Ҷунонӣ, қириқҳои усули таълим ба ҳаҷде аз китоби «Муаллими аввал»-и Ғаспиралӣи тотор сарҷамаша гирифта бошад, ҳаракати «Ҷавонбуҳориён»-и навуъ аз ғояҳои «Машрутаҳоҳӣ»-и Маҳмуди Тарзӣ ва фирқаи «Ҷавонафғонҳо» илҳом гирифтааст.

Маҳз бо ташаббуси тоҷикони озодфикр – ҷадидони Бухоро, ба майдон омадани рӯзномаи «Бухорои шариф», яке аз ҳақиқатҳои таърихи мост. Ҳомийи наشريи низ равшанфикрон – аъзои ҳаракати Ҷадидия будаанд, ки ҳангоми кам шудани шумораи муштариёни одамони камбизоати рағбати мутолиадоштаро аз ҳисоби худашон ба рӯзнома обуна карда, умри рӯзномаи тоҷикии Амрорат ва замимаи туркии он «Турон»-ро андак дароз кардаанд, ки шоииста ситиош аст.

Ба ин нисбат Устод Айни бо ифтихор исми шарифи сарватмандони ҳангоми таъсис ва дар ҷараёни обуна ғазолият нишондодаро сабити таърих кардаанд. Аз ҷумла, номи Нарзуллобӣ, Якуббӣ, ки пули обунаи 150 нафар шоғирдони мадрасаро пардохта буданд. (Номи дигарашон дар ҷойи дигар зикр мешавад.)

Шукри Худованд, замони амӣрӣ дигар буди замони кунунӣ – дигар. Мо дар Ўзбекистони Нав умр ба сар мебарем. Дар ин пайш, тоҷикони сарватдор, соҳибкорони пулдор, соҳибони заводу фабрика ва дигар корхонаҳои сардаромад, назар ба сарватмандони тоинкилобӣ, ба маротиб зиёдаанд. Аммо, ҳунақназарашон, ба қори обуна, аз пастравиин шууру гурури миллии онҳо гувоҳӣ медиҳад, ки ниҳоят таассуфовар аст.

Баъзе аз онҳоро мешиносам, дар замони Советӣ, соҳибқори оид ва ё фурушандаи мағоза, ҳатто роҳбарии идораҳои хизбу давлат буданд. Як қисмашон онҳое мебошанд, ки бо амри тасодуф ғем, ё зайли замона аз дариҷаи ба ном: «аз худсодиси амволи давлатӣ» (ки баъди пошхурии СССР «приватизатсия» ё «приватизатсия» меғуфтанд) бо як «ҷаҳиш» соҳибӣ мулку амвол шуданд. Онҳое, ки бо тасодуф ғанӣ шудаанд, қоидаҳои шарии даромаду баромад ва эксонро намедонанд. Аз ин тоифа тоҷикони қорчаллон, вале забонгумкарда, бӯйи умед нест.

Чанд сол пеш ба зиеда аз 50 нафар тоҷикии тошкандӣ, бо мактуби расмӣ муросиҷат кардаем, ки барои ташкил намулдани ансамбли хунарӣ, курсҳои забони тоҷикӣ, бо Маркази маданияти тоҷикони пойтахт – «Ориёна» ҳамкорӣ карда, ба ривочу равнақӣ

расму оини тоҷикӣ, анъанаҳои миллии мо мусоидат намоянд, маъракаи обунаи «Овози тоҷик»-ро мутаҳаккилона гузаронем. Зеро рӯзнома, далали ҳастии миллат аст. Мактуби мо ба номи ҳар як тоҷики сарватманди тошкандӣ маҳсусу мушаххас буд ва боз ҳар қадом аз очерк камӣ надошт. Афсӯс, ки аз яке садое набаромад, ҷавоби савоб наёфтем. Тарбузи бовари ману дӯсти ҳамкорам, ҷонишини раиси «Ориёна» – Муродҷон Мақсудови соҳибқор аз бағалҳо афтиду пора-пора шуд! Хайҳот!

Муросиҷатҳоямон, ҷиҳати таъмини марказ ба «офис», ба идораҳои боло низ самар надод. «Ориёна» то ҳол идора надорад, обунаи «Овози тоҷик» ҳам бо ҳар ду по мелағд. Тоҷикони супермаркетдор, ҳуҷҷини «хотел»-ҳои вадаванги бисёршӯна.. дар ҳоби ғафлатанд, ба худашон овора...

Аё дӯст! Аз ман ҳасеғи маранҷ, ки озори қарғиз мақсад нақардаам. Зеро камина дар сояи сабр, бо охи модари ғамдида бо азоби ятӣи, дармондагӣи бекаси дар замони сталинӣ сабзиддам. Суҳан дониства меғам.

Гуфтаи ҳам нестам, ки Худованд ба додам расид. «Волга» савор будам. Онро ба ивази маошаи гирифта, лаҳзае аз худ нарафтаам. Зеро, бо ёди падари мадрасидаида, аммо бадарғашуда, ки ҳангоми сесолоғиам бо сад алам падрудӣ зиндагӣ кардааст, зистам. Бо ёдқард аз бобои пиеда ҳаҷрафтаи худ, ки соҳлои бист хонаи худро «мактаби ҷадид» сохтааст, иқтидорӣ рӯҳони меғирифтам. Аз иморати гунбаздори бобою падарам, ки ба номи «Батрак»-ҳои собиқ гузаштааст, то ба қарийб хабар надоштам, модари ғамгусор аз гуфтаиаш метарсид.

Хучраи танги иҷорагирӣ дуди дили модарам гарм мекард. Сабру таҳаммули модар, меҳри беҳамто, умеду орзуҳои модари муштипар ба ман умри дароз бахшид. Аз рӯзгор наменомам. Аммо аз нисбати забони худ бе фарқ будани тоҷикон дилам месӯзад...

Хулоса ин аст: китоб бояд ҳонд, аз таърих ва аз ҳолу аҳолии «Овози тоҷик» оғаҳ шуд, ба дарди замон ва забон дармон бояд ҷуст! То дар хошияи таърихи миллат аз худ нишоне бимонем.

Мо дар арафои «гузариш» ба соҳтири нави иҷтимоӣ, ба умеди эъмери ОҶЭ – Ренессанси ҷадид қору пайқор дорем. Чаро ба таърихи гузашта бо ҷашмони қушод назар намеафканем, ки ченаки дорони одамон на ҳамеша бо моли дунё будааст.

Назар ба навиштаи файласуфи немис Адам Метс дар аҳди Сомониён, меъёри дорой аз рӯйи сарвати маънавий, бо теъдоди китобҳо, ки дар хонадон ҳаст, мушаххас мешудааст.

Пас, рӯзнома бедорғари афқор, пули васлғар, миёни халқ ва ҳокимият, дарқушод илму маърифат, оинаи ҳастии миллат буди ҳаст.

Масъулияти амонатниғадорӣи забони пурғановатеро, ки Худованд ба мо ато кардааст, қонунчор, ки ҳукумати Ўзбекистони макбул медонад, бояд қад қунем. То ояндагон ба қадри мо бирасанд. Тавре ки имрӯз мо номи таъсисқунандагони рӯзномаи «Бухорои шариф»-ро ба некии вирои забон мекунем.

Рӯзномаи «Бухорои шариф» ҷавонмарги таърих аст, он ҳамагӣ 6 моҳ умр дид. Аммо бо ин ҳама гурамаргӣ тухми маърифат ҷост. Баъди таъкифаҳои муғҷаҳои он дар Самарқанд гул қушодад. Мо таъбуи нашири маҷаллаи тоҷикии «Шўғлаи инқилоб»-ро дар назар дорем, ки бо ибтиқори Саидризо Ализода (1887-1945) рӯйи қор омада, тӯли солҳои 1919-1921 бо теъдоди 4000 нусха ҷоп шуду ки Самарқанд то ба Русия, Эроню Қарғоз, Ҳиндустон, Туркия ва Афғонистону давлатҳои арабӣ доман паҳн кард.

Ализодаи самарқандӣ васлғар афқори тоҷику ўзбек буд. Масуф ба сифати ҷонфидоӣ забону адабиётӣ тоҷик, бобати рушди матбуоти ду халқ хидматҳои шоён кардааст. Барои шоғирдони макотиби тоҷику ўзбекӣ китобҳои дарсӣ навишта, бо маблағи ҳасхӣ мактаб қушода, бе пул дарс додааст.

Рӯзномаи «Зарфшон» ва маҷаллаи «Оина» низ бо ташаббуси Ализода ва дар ҳамкорӣ бо Бехбуди дар Самарқанд ҷоп шуда, дар мазрааи маърифат, на камтар аз «Бухорои шариф» тухми савод қошт. Ҳамзамон ин на-шириҳо, дар симои устод

Айни, муштарақ будани тафаккури тоҷику ўзбекиро дигарбора собиту муҷалло намулданд.

Бояд гуфт, ки агар дар сахнаи таърих падида омадани «Бухорои шариф» мисли офтоби тобон дар зимистон ба мардум гармӣ бахшида бошад, таъкифаи боиси рӯҳафтодагӣи рӯшанфикрон шудааст. Ба таъбири устод Айни, ин ду ниҳоле, ки дар бӯстони халқ нав ба самар омада буд, бо табари зӯри ҷаҳлат аз реша бӯрида шуд. (Мирзочалолӣ Юсуфзода дар муддати як ҳафта аз хоки Бухоро берун карда шуд.)

«Бухорои шариф» ҳамчун рӯзномаи замони нав муштариёнашро аз тозатарин навиғариҳои олами илму дониш, фарҳанг, сиеъаст мунтазам хабардор ва афқори омӣмаро бедор кард, ба ҳаракати «Ҷавонбуҳориён»-и ислохотӣ қувату мадор бахшид. «Меҳмон» шудани «Сироч-ул-аҳбор»-и Маҳмуди Тарзӣ дар саҳифаҳои «Бухорои шариф» далали равшании ин фикр аст.

Маҳмуди Тарзӣ шахсияти донишманд, вориғари ислохот дар соҳтири давлат, вазири қорҳои хориҷаи Афғонистон буд. Амӣр Амонуллоҳон Маҳмуди Тарзӣ низ ба Маскав омада, ҳамроҳӣ карда аз ғояҳои баландпарвози лениниин «истиклолияти миллий», «озоди закон», «иттиҳоди пролетарҳои ҷаҳон» оғаҳи қомил дошт. Ба ин асос номи ў ба сифати тарғибғари тафаккури навин (прогрессивӣ), пайравии «Машрутаҳоҳон» (истиклолхоҳон), таъсисғари фирқаи «Ҷавонафғонҳо» мондагори таърих шудааст.

Афсӯс, ки муаррихон дар бораи равобети миёни «Ҷавонафғонҳо» ва «Ҷавонбуҳориён» кам навиштаанд. Маълумот оид ба саҳми Маҳмуди Тарзӣ дар инкишофи журналистикаи тоҷик, алоқаиш бо рӯзномаи «Бухорои шариф» ноқисанд.

Оё ошноии дерина, пайванди қадимаи забонӣ, яғнагии маънавияти тоҷикони ду соҳили дарёи Ому, тайи асрҳои пеш, ки замоне Хуросон ном дошт, сабаб нашуд, ки биллоҳир дар «Бухорои шариф» рӯзномаи «Сироч-ул-аҳбор» ба «меҳмонӣ» омад? Чаро баъди Инкилоб кишре аз рӯшанфикронӣ мо рӯ ба Афғонистон ниҳода буданд? Шахси фирорӣ ҳарғиз ҷониби душмани худ намееравад?

Аз таърихи сукути давлати Амонуллоҳон ва сари қудрат омадани Ҳабибуллоҳони тоҷик, ки «Таърихи Афғонистон» ўро бо номи «Баҷаи сақав» («машқоб» – обқашон) паст мезанад, ҷи медонем? Ва ҳол он ки Амӣр Ҳабибуллои мавсуф дар таърих яғона сарлашқаре махсуб мешавад, ки душманаш (Амонуллоҳон ва аҳли рикобаш)-ро махв накард, аз Қандаҳор роҳ қушод, токи онҳо тавассути нақлиётӣ ҳавай аз хоки Афғонистон берун равад. Аз саъю талоши ў барои иттиҳоди иттифоқи тоҷикон, нафақат паштунҳои ғосиб, ҳатто Ленин ба ларза омада буд!

Узр, бармегардем ба «Бухорои шариф». Ин рӯзнома ғўша (рубрика)-ҳои алоҳидаи иҷтимоӣ, сиеъӣ, тиббӣ дошт, ба дарди ҳама тоифаи «дардманд» даво меҷуст. Дар ғўшаи «Ҳифзи сиеҳат»-и он 30 мақолаи илмӣю амалии адиби соҳиқиралам ва табиби ҳозиқ – Мирзо Сирочи Ҳақим ба таъб расидааст. Мирзо Сироч, барои аз байн бурдани касалиҳои вабо, ришта, чечак барин бемориҳои сироятқунанда саҳми қалон дорад. Соли 1910 дар Бухоро, бо усули нави табобати урупоӣ шифохона сохтани ўро ҳамзамононаш воқеаи таърихӣ ҳондаи. (Манбаъ: тадқиқоти Пайванди Гулмурод, Нӯмонҷон Ғаффаров).

Баста шудани «Бухорои шариф» ва замимаи туркии он – «Турон» пеш аз ҳама бахонаи сиеъӣ, сипас асоси иҷтимоӣ (наросони маблағ) доштааст. Зеро маводи мунташрааш мустамлиқадорони русиро, ки аз воқеаҳои сиеъии Афғонистону дигар мамолҳои ботизар буданд, ба таҳлука андохт. Амӣри Бухоро, дар суҳан «ислохотӣ мактабу маориф» гуяд ҳам, дар сояи «Оқпошшо» сарват чам мекард, ҳаққу ҳуқуқи сиеъӣ дар дасти мустамлиқадорони русӣ буд.

Аз ин ваҷҳ, амӣри вақт, дар ибтидо худашро тарафдори «ҷадидон» вонамуд карда, дар охир ба онҳо таҳдиду зӯрварай карда, бисёриин ислохталабдорон қатл кардааст (ба шумори қозилқон – Садрӣ Зиб ва писарӣ ў, ба зиндон партофта 75 дарра задани Айни). Иддае аз «ҷадидон» роҳи гузрез пеш гирифта ҷон

ба саломат бурдаанд, ки Абдурауфи Фитрату Файзулло Ҳуҷаев дар ҳаҷон ҷумла буданд.

Шакке надорем, яке аз сабабҳои қўтоҳумрии «Бухорои шариф» ин бисёр набудани шумораи одамони босавод мебошад, ки алалоқи-бат теъдоди обуначиён кам шуда, аз наросонии маблағ рӯзнома мувҷеҳ ба қасодӣ шудааст.

Аз рӯйи маълумоти қор-шиносон ибтидои қори рӯзнома муваффақона будааст. Он гоҳ обрӯ ва таъсири рӯзнома дар байни халқ хеле афзуда, ба афқори омӣма саҳт таъсир расонад, сафи ислохотхоҳонро зиёд кардааст. Талабот барои «макотиби усули нав» (ҷадидия) ба маротиб афзуда губернатор ва Амӣр Олимхоноро ба ташвиш овардааст.

«Мулло Насриддин» кучою «Бухорои Шариф» қучост? Маълумотҳо ҳоқӣ аз онанд, ки маҷаллаи «Мулло Насриддин», ки дар шаҳри Боқу ҷоп шуда дар Бухоро паҳн мешуд, ҳанӯз дар соли 1906, дар яке аз шумораҳои нимҳазлу нимҷиддӣ хабаре дард карда будааст, ки аҳли Бухоро ба нашири рӯзномаи форсӣ омодагӣ меғиранд ва номи он «ҶАҒЛАТ» хоҳад буд.

Ҷони ғап дар он, ки барои рӯйи об баровардани ин мақсади наҷиб ҷадидони маорифпарвари Бухоро хеле зиёд қўшидаанд. Онҳо бо матбуоти Боқу, бо идораи наشريҳо, бо фирқаи «Ҷавонафғонҳо»-и Қобул алоқа доштаанд. Дар ин ҷода саҳми Мирзо Сирочи Ҳақим (1877-1914) ва Мирзо Мухиддини тоҷир бештар аз дигарон будааст.

Ин ду тан, аз равшанзамирон, дар доираи адабии ду даҳсолаи аввали қарни нӯздаҳ, аз мафқури Аҳмад Маҳдumi Дониш баҳравар шуда, дар қатори Айни (1878-1954), Мунзим (1875-1934), Ҳамдӣ (1875-1937), Фитрат (1886-1938), Бехбуди (1875-1919) ҷун ситораҳои тобнок дар осмони тираи фарҳанги Бухоро нурупоӣ кардаанд.

Аз рӯйи шаҳодати манбаъҳо ғояи ислох қардани тарзи таълим дар мактабу мадрасаҳои Бухоро, ки алҳол ба ҳаракати ҷадидон нисбат медиҳанд, зотан, баъд аз сафарҳои Аҳмади Дониш ба Петербург, дар ҳайати қорпуси дипломати ҳукумати амӣрӣ падида омадааст. Дар Ўзбекистон мавриди баррасӣ ва тарҷума қарор ёфтани осори Аҳмади Дониш, ба ҳаҷин маънӣ бошад ҳам сифатҳои барафрӯзандагии шамъи маърифат, дар шабистони Бухоро ҷандон муҷалло наметобад. Ҷунони, на ҳама таърихдонҳо мақоми Аҳмади Дониш, хидматҳои Садриддин Айни, Мирзо Турсунзода барин пайвандгарони ду адабиёт ва ду миллатро сазовор арзёбӣ наменамоянд.

Рӯзе аз дидани канали телевизионии «Таърихи Ўзбекистон» ба ҳайрат омадам, ки шорех дар қамолоти маънавии Мунаввар Қорини ҷадид таҳсилӣ ўро дар Бухоро камсамар вонамуд мекард, токи мақоми пойтахти ҳозира аз мартабаи маркази пешина боло намояд.

Дуруст, ҳар се давлати Осиёи Миёна (Бухоро, Хоразм ва Қўқанд) дар мақоми як губернияи Русия буд, онҳоро «Генерал-губернатории Туркистон» идора мекард. Аммо мақоми мадрасаҳои Бухоро, назар ба дигар марказҳо болотар меистод. Инро манбаъҳо собит кардааст.

Рӯқў. Ба сифати як сярояшани Бухорои амӣрӣ метавон илова кард, ки «Сиеъаст тавассути одамон интиқол меёбад». Русуҳо ҳам ба ин ақида амал карда, бо баҳонаи овардани хати Роҳи оҳан, инчунин, ба қасди азхуд қардани заминоҳои бекорқобиди Мирзочўл баҳри ободии Туркистон (дар асл, барои пур қардани ҳазинаи «Оқпошшо») бисёр шаҳрвандони худро ба ин сарзамини пурнеъматӣ шуқуқу мукимист карда буданд, ки дар байни ин тоифа «меҳмонҳои ноҳонда» аз ҳондаи императорӣ, генералҳои қаттол низ буданд. Иззи пошшон то ба ҳол барҷост.

Хаёл

Айшу нишотро, ба ёрон гузоштам,
Ашки ду чашми худ ба борон гузоштам.
Худро супурдам ба ҳамон гурги ошно,
Барфи диламро ба замистон гузоштам.
Бошад, ки ин баҳор ба суроғам биёй ту,
Пушти дарам ба меҳри ман ой гадой ту.
Боши, қаландари дари масҷидҳои даҳро,
Ҳамчун гадойи беватан аз дар дарой ту.

Саидаи **СИНАВИ**.

Дунё дақиқае

Ёро, ҷамоли хеш бинмо дақиқае,
Садсолаҳо зиям то бо дақиқае.

То кай ба пушти дар маҳтал гузориям,
Чонам, иҷозат аст оё дақиқае?

Моро тарахҳуме, к-андар сарои ғам,
Осуда вел накард дунё дақиқае.

Умре, ки дар фироқ бигзашт, қадри ў
Чун умр пеши туст, бар мо дақиқае.

Ҳоло, ки ғурсат аст, меқўш, дил, ба ишқ,
Хастӣ нафас бувад, дунё дақиқае.

Ҳасан **СУЛАЙМОН**.

САМАРҚАНД.

Номҳои нав

Армон

Аз китоби рӯзгори бостон,
Ман наҷустам маҳзани ганчи ниҳон.
Рӯ биёвардам ба мози борҳо,
То зи сӯйи шоире ёбам нишон.

Хаста кардам ҷустуҷуи беҳуда,
Аз алам ғӯи дилам омад ба дод.
Зода Сӯҳам, эй басо марди шучӯъ,
Аз ҷи аммо шоире номӣ назод?

Аз ҳароси Мақдунии кинатўз,
Ё зи бими Чингизи беору нанг.
Лаб ғуру бастанд оё сӯхиён,
Дардашон гуфтанд пинҳонӣ ба санг?

Балки ҳар як қитъаи Сӯҳи қуҳан,
Як қадамҷойи азизу нодирест.
Дар назар ҳар тахтасангу чашмааш,
Шаҳбайти обдори шоирест.

Лол гаштам пеши ин авроки санг,
Ин ҳама бошад атои кирдгор.
Ганҷ не, эй кош, аз Сӯҳи қадим,
Шоире меёфтам овозадор.

Муродҷон МАНОСОВ,
омӯзгори собиқадор аз ноҳияи
Сӯҳи вилояти Фарғона.

Шеър зодаи ҳиссу тафаккур аст ва шоир ин андешаву эҳсосро хунармандона интишор медиҳад, нафарест, ки нигоҳи мутафовит аз дигарон дорад, метавонад ҳамин нигоҳи фарқкунандаро дар олами тахайюли хеш ба тасвир кашад, аммо ҷунон ки Шоири халқии Тоҷикистон Фарзона таъкид мекунад, «хуруфи дили худро ба забони шарифи нибёкон мавзун намудан хунари одиву маъмулӣ нест. Ин иқдом маҳорату ҷасорати азим меҳосад».

Илҳоми Насафӣ аз ҷумлаи нафаронест, ки бо ҷасорат аз ин маҳорати хеш дарак дод ва имрӯз аз «машъалдорони забони тоҷикист, ки дар қуҳаншаҳри пуровозаи Тирмиз» ба шеър ишқ меварзад. Шеърӣ Илҳоми Насафӣро устоди суҳани порсӣ Фарзона «маҳқама қавибунёд» шинохта, ўро «шоири муҳаққиқ на суҳансози муқаллид» медонад ва таъкид дорад, ки «шеърӣ нағз меғӯяд».

Дар маҷмӯаи «Муғаннии ишқ» ғазалу рубоиву дубайтӣ ва фардбайтҳои шоир гирд оварда шудаанд. Аз ашъори гирдомандаи шоир маълум аст, ки ў ба қолабҳои суннатӣ муҳаббат дорад, аз изҳори

муҳаббат леззат мебарад ва ишқ барояш муқаддас аст. Дар китоб 150 ғазал ҷӯи дода шудааст ва фароғири паҳлуҳои гуногуни зиндагонӣ будани мавзӯи ғазалҳои шоирро шоистаи таъкид аст.

Аксари ғазалҳои Илҳоми Насафӣ дорои мавзӯи воҳиданд, дар онҳо ягонагиву якпорчагии дарунмоя таъмин шудааст. Васфу ситоиши Ватан, муҳаббатӣ модар, ситоиши зан, ифтихор аз забони модарӣ ва гузаштагонӣ хеш, тараннуми ишқу муҳаббат аз мавзӯёҳое мебошанд, ки дар ғазалиёти шоир бо қамолӣ хунарварӣ васфу ситоиш шудаанд.

Шоир аз ҳуббии Ватан, аз Истиклол меғӯяд ва ҷони шоир аз ишқӣ Ватан табии шодӣ мезанад:
Мо фақат гӯём
«Истиклол»-у аз ҳуббии Ватан,
Бӯйи истиклоли миллат мекунад, девони мо.
Забони модарӣ ва гиромидошти он ифтихори ҳамашагии шоир аст, ки меғӯяд:

Мезанад ҷўшу хуруш аз шаҳраги хуни дилу...
...мағз-мағзи устухони ман забони модарӣ.
Гиромӣ дониستاني аҷод аз рисолатҳои аслии ҳар миллату халқият аст ва

дар ин росту шоирону нависандагон бештар муваззафанд, ки ҳамин ифтихорро бештар ба хонандагон интиқол бидиҳанд ва тариғбу ташвиқ созанд. Ба ин маъни шоир меғӯяд:
Мо зи шеърӣ Рудакӣ қадри суҳан бишнохтем,
Гашт «ал-Қонун»-и Сино масдари дармони мо.

Мағз андар мағзи девонам пур аз ишқ асту бас,
Ќуз қаломӣ ишқ ҷизеро намедонам, напурс.
Хузури таркибҳои шоирона дар ашъори ҳар шоир бозғӯи хунар ва истеъдоди офарандагӣ аст. Тахайюл ва андешаву диди шоиронаи Илҳоми Насафӣ ибораву таркиботи зиёде офаридааст, ки аз маҳорат ва завқӣ баланди зебои-шинохти муаллиф дарак

Муъмин гўштингири овоздор буд, ба қавле тахтапушти сандливор паҳни ў то ба ҳол ба замин нарасидааст. Дар ин музофот кам ҳолатҳое мешуд, ки дар мусобиқаҳои гўшти вай иштирок накарда бошад. Ҳамеша ғолиб меомаду ба аҳсан-ту офаринҳои ҳамдиёронаш сазовор мегардид.

Ҳар як қор ҳам вақту соат доштааст. Бо мурури замон синну соли Муъмин ба ҷое расиду гўштиро бас кард. Акнун мусобиқаҳои варзишӣ бе иштироки вай сарду хузнангез метофт. Мардум мушторӣ муҳорибаҳои қалон мешуданд, вале Муъмин ҳамчун тамошобин иштирок мекарду худ гўшти намегирифт. «Акнун ҷавонҳо сабзанд, ман пир шудам», меғуфт хоксорона.

Соли гузашта аз тарафи маҳалла дар арафаи иди Наврўз боз мусобиқаи гўшти ташкил шуд. Ҳатто овозае паҳн гардид, ки Муъмин аз нав ба майдон мебаромадааст. Баъзеҳо бовар карданд, гурўхе шубҳа намуданд, хангоматалабон тезтар ба вуқўи омадани ин соату ин рўзро интизорӣ мекашиданд, мазмун: «То шамоли нашлавад, шохи дарахт намеҷунбад».

Ниҳоят, ин мусобиқаи овозадор барпо гашт. «Овозаи Рустам, беҳ аз худи Рустам» – мардум баробари шунидани номи Муъмин дар Тали Сафед, ки он ҷо мусобиқагоҳ аст, ҷамъ меомаданд. Ҳатто аз ноҳияҳои гирду атроф ҳам ҳойбаракал-

логўён гурўх-гурўх меомаданд.

Он рўзи растохез қариб панҷ ҳазор одам ҷамъ омада буд. Ҳакамон ҷун анъана даставвал бачаҳои хурдсолро ба майдон даъват карданд, сонӣ миёнсолон, дар охир навбат ба қалонсолон дода шуд.

Қисса қўтоҳ, навбат ба Муъмин паҳлавон дода шуд. Вай давраро солорона се ма-

логўён гурўх-гурўх меомаданд.

Пас аз фосилае анбўҳи мардумро ба ту тараф тела дода, ба давра як бачаи 18-20-солае пайдо шуд. Вай аз ҳакамон хоҳиш намуд, ки ба ў кимано ва миёнбанд диҳанд.

Ҳамин вақт издиҳом ба ҷунбиш омад:
– Ин сағира қӣ бошад?
– Маълум, ки аз ин қойҳо не.

– Агар медонист, бо Муъминёк ба майдон намебаромад...

– Ўро аз раъяш гардонед, ки Муъмин қабурғаашро на-шиканад!

– Эҳ, Худо, худат раҳми ин сағираро хўр! Чӣ мекунад, ҷонаша ба азоб мононда...

– То ба худаш боварӣ на-дошта бошад, ба майдон намебарояд.

– Муъмин ҳам пир шуд, мумкин худаш афтад...

Аз ҳар қалла як садо мебаромад. Ниҳоят, ҳакам номи

данд.
Муъмин аз миёни рақиб дошта, давраро гирд мегашт-ду ту чашмаш ба издиҳомӣ мардум буд. Ниҳоят вай па-дари рақибашро аз байни ҳазорҳо ҷуфт чашмҳои интизор дарёфт кард. Вай изтиробомез ба писараш менигарист. Муъмин аҳволи па-дарро ба хубӣ дарк намуд. Ўро дар ҳамин лаҳзаҳои ҳаяҷаномез фаҳмидан мум-

– Ин ҷо ягон сир ҳаст...
– Муъмин пир шуд, пириро хартозӣ гуфтаанд...

– Чӣ набошад, гўштии хо-тирмон шуд, мардум!

– Э, ҳайфи ду соат шиш-тагем. Бозиии ҳалол нашуд...

– Пароканда шавед, ха-лоик, мусобиқа тамоми!

Дар ҳамгашти қўча пада-ри Суннат ўро воҳўрда, уз-ромез гуфт:

– Муъминака, раҳмат ба шумо, ки илтимосамро рад накардед.

– Хеч гап не, ука, – паҳла-вон табассум кард. – Ин ҳам як гашт-дия...

– Лекин, барои чӣ қасдан галтидед, ака?

– Писаратон дар ҳақиқат бачаи бақувват будааст. Та-лошаш ганда не, тарбия ку-нед мешавад. Маро монда кард.

– Афтиданатонро мардум дурўғ гуфта истодаанд.

– Гапи мардум ҳам ҷон дорад, ука. Лекин бачаро дар гўштии яқум маъёб қардан нағз не. Дилаш аз гўшти ме-монад. Барои ҳамин ман ба вай имконият додам. Будагӣ гап ҳамин, – гуфт Муъмин ва аз издиҳомӣ мардум ҷудо гашта, роҳи хонаашро пеш гирифт.

Муъмин ҳамоно рўз аз он, ки дар майдони гўшти пилзўри наве дасту панча боз ме-кунад, хушхол гардид...

Солех САИД МУРОД.
САМАРҚАНД.

БУЛБУЛИ ХУШНАВОИ САМАРҚАНД

Он бегоҳ дар толори бузургу хушҳавои «Шаҳри абайи»-и Самарқанд ба муносибати солгарди Дониишгоҳи байналхалқии технологияи Самарқанд меҳмонону мизбонон ва сайёҳони хориҷӣ хузури доштанд. Барои ҳозирон барномаи консерти низ баргузор гардид. Ба сахна аз паси парда зебосанама дар либоси миллии пайдо шуду бо овози дилнишини гуворо ба сароидан пардохт:

Бӣё, ки зулфи қачу чашми сурмасо ин

Нигоҳи гарму адоҳии дилрабо ин ҷост...

Муҳлисони созу овоз таронаро шунида хеле лаззат бурданд ва ба са-роянда гулҳои тару тоза тақдир карда, аҳсант гуф-танд.
Овозкони хушода Зулфия Рашидӣ тайи қариб 30 сол аст, ки дар ҷора-бинчиҳои гуногуни фарҳангӣ фаъолона ширкат варзида, бо сурудҳои ди-лошўбу ҷаззоб ва пур-маъно дар байни марду-ми санъатдўст маҳбуби-ят пайдо кардааст. Суру-дҳои ў, ки аз қарби дили ҳассосу пурмеҳраш тани-

нандоз мегарданд, таран-нумгари ишқи поку бе-лооши инсонӣ, мардуми сарбаланди диёри азиз, Ватан, Модар мебошанд. Овони хурдсолӣ Зулфия орзу дошт, ки мисли Матлуба Додобоева, Бер-та Давидова, Муноҷот Йўлчиева, Шоиста Мулло-ҷанова ва дигар овозкони-ни маҳбуб дар олами санъат нақше дошта бо-шад. Бинобар ин, баъзан дар тақлиди онҳо ба за-бонҳои тоҷикӣ ва ўзбекӣ сурудҳои дилписанди хеш-ро меҳонд.

Додараш завқу шавқӣ хоҳарашро мушоҳида кар-да, назди роҳбари маффи-ли ҳаваскорони мактаби миёнаи рақами 44-уми ба номи Шақурӣ, ҳофизи номдори Самарқанд – Ҷамшед Аҳмадов бурда, ба санъат ҳавас доштани ўро фаҳмонд.

Устоди сахтири, вале меҳрубону дилсўз Ҷам-шед Аҳмадов ўро даст-гириш намуда, асрори хуна-ри воло, одаму одамгарӣ ва дар хидмати мардум буданро омўхт. Шояд аз ҳамин сабаб, бо гузашти айём истевдоди шогири-даш сайқал ёфт ва бо ово-зи хушу гувороиш дар байни муҳлисони санъат

маҳбубият пайдо кард.

Соли 1996 дар қасри «Туркистон»-и пойтахт оз-мунӣ ҷумху-риявии ғун-ҷаҳои боғи санъат ба ву-қў пайваст. Дар озмун Зулфия бо суруди «Зи истиклолат манам шод, Ўзбекистон» – шеърӣ шо-ири зулфисо-найн Норму-род Карим-зода, оҳанги худаш баро-мад карда, сазовори ҷойи аввал гардид. Бо тавсияи аъзои ҳакамот роҳнат ба омўзишгоҳи хунар ба санъ-ати ба номи Ҳочӣ Абдула-зиз Абдурасулов гирифта, тахсилро дар он ҷо идома дод. Дар борҳои хунар истеъдоди ў хеле сайқал ёфт. Дар арафаи сатҳи омў-зишгоҳи мақзури боз офто-би бахт ба рўйи ў тофт. Соли 2005 дар Сурхондарё озмунӣ байналмилалӣ бар-гузор шуд ва Зулфия бо дастаи хунарии «Гули бо-дом» баромад карда, бо сурудҳои дилошўбу са-

мимӣ тавонист аз санчи-ши ҷиддӣ бо сарбаландӣ гузарад. Раиси аъзои ҳакамот, ректори Донииш-кадаи санъати Тошқанд Бахтиёр Сайфуллоев ўро бо қомеби самимона та-брик гуфта, эълон намуд, ки вай бидуни имтиҳон дар асоси гранти давлатӣ ба донишқаданӣ ў қабул шуда-аст. Тамошобинони нукта-санҷ ин навидро шунида, дурудароз кафқубӣ кар-данд.

(Давомаш дар сах.7).

ФУРСАТИ НОЗАНИНИ ШЕЪР ДАР ХИЁБОНИ ДИЛИ ШОИР

(Дар хошияи китоби «Муғаннии ишқ»-и Илҳоми Насафӣ – Душанбе: «Адиб», соли 2023.)

Шоир ба ин нукта, ки ишқ дарунмояи аслии ашъ-ори ўст, ишораи зебое кар-дааст:
Мағз андар мағзи девонам пур аз ишқ асту бас,
Ќуз қаломӣ ишқ ҷизеро намедонам, напурс.
Хузури таркибҳои шоирона дар ашъори ҳар шоир бозғӯи хунар ва истеъдо-ди офарандагӣ аст. Тахай-юл ва андешаву диди шо-иронаи Илҳоми Насафӣ ибораву таркиботи зиёде офаридааст, ки аз маҳорат ва завқӣ баланди зебои-шинохти муаллиф дарак

нозанин», «анқои табъ», «суфраи шаб», «шишаи қибру ҳаво», «ғаввоси васл», «ҷақмоқҳои нама-кин», «нақби суҳан», «ши-шаҳои сукут», «навори хо-тир», «паймонаи ҷон», «тифли ашқ», «сандуқи ҷон», «тарозии амал», «ка-бўтари нигоҳ», «вараки то-заи дил», «ҳамшаҳрии хур-шед» аз ин шумор мебо-шанд.

Истифода аз санъатҳои бадеӣ аз ҷониби шоирон пеш аз ҳама, ба хотири ориш ва муассирии муҳ-таво роҳандошӣ мешавад.

гар санъатҳои бадеӣ нишо-наи он аст, ки шоир аз санъатҳои шеърӣ огоҳии қомил дорад.
Дар ғазалҳои шоир ҳар ду наъви асосии ташбеҳ – қушода ва пўшида бисёр ба чашм мерасанд. Аммо нуктае, ки дар мавриди ташбеҳоти ғазалҳои шоир метавон таъкид кард, ин ибтикороти навоҳирони вай дар мавриди тамоми-ни нави ташбеҳосозӣ ма-фҳумҳои ашб ба ҳисоб ме-равад, ки дар ҳар ду наъви ташбеҳ фаровон мушоҳида мешавад. Ташбеҳоти

Як лаҳза ҷудо буданам аз ёди ту саҳт аст,
Ќун соя ба дунболи ту,
ҳамдўши ту монам.
Истифодаи санъати ба-деии тағоз низ, ба хотири муассирии муҳтаво, аз мумтозии хунари шоир до-рак медиҳад:
Шухрату шони ту аз авҷи сабақхонии мост,
Чехраҳандони ту аз дидагирёнии мост.
Талмехи нис ҷун воситаи тасвири бадеӣ зинати да-рунии ғазалҳои шоирро муҳайё сохтааст. Дар кор-бурди аснои васоити тас-

вир, аз ҷумла санъати ба-деии талмех дар бисёр мавридҳо аз истиклоли фикрии шоир огоҳ меша-вем. Талмехоти шоир суха-нашро пурмоя сохтаанд.

Ғае Маҷнунаму гаҳ мисли Қорун,
Чӣ савдое, чӣ ҳолат дорам аз ишқ.

Ќун Рустами дастон бувад, ё Юсуфи Канъон бувад,
Бошад агар Нўшинравон, оҳанги рафтан мекунад.

Илҳоми Насафӣ муҳаб-бати хос ва ошноии зиёд бо адабиёти классикӣ до-рад. Ин муҳаббат ба ашъ-ори шоир бетаъсир намон-дааст. Таъсирпазирии ашъори шоир аз адабиё-ти классикӣ навиштаҳои шоирро пуробуранг сохта-аст ва ин пайванди устод Фарзона нис таъкид наму-да, қайд кардаанд, ки шеъ-ри ў «аз ашъори Одамуш-шуаро Рудакиву Ҳакими Тўсиву Пири Балхиву Ҳофизу Беҳдӣ ангеаҳои мунири рўхнӣву равонӣ бардоштааст ба ҳадде, ки саросари шеъраш заробо-ни шеърӣ Мавлои Балху Ҳофизу Беҳдӣ садо меди-ҳад. Аммо ин падида тақ-лиди рўбардор нест.

Хурдтарин жанри шеърӣ байт ё фард аст, ки он

аз ду мисраъ иборат буда, ҷамъ онро муфрадот меғў-янд. Дар китоби «Муғаннии ишқ» ба фардбайтҳои зе-бову хотирмон рў ба рў меоем:

Агар ба сурҳии ранги дилам нигоҳ кунӣ,
Ҳазор манзараи инқилоб хоҳӣ дид.

Санг бар партави хуршед задан

беҳирадист,
Шамъ мемираду хуршед ҳамоно менамод.

Дар баҳши «Чорзарби дил» мо бо рубоӣҳои шоир ошно мешавем, ки ҳамагӣ бо хунари баланд орошта шудаанд. Дар рубоӣи нисба-тан мавзўиғирии ў озод аст ва рубоӣҳои шоир дар доираи анъанаҳои пешин суруда шудааст. Дар қис-мати «Садбарги ишқ» на-қҳати дубайтҳои шоир димоғи хонандаро муаттар ва таъби ўро болида месо-зад.

Метавонем бигўем, ки Илҳоми Насафӣ ба ҳайси як шоири хунарманд аз па-дидаҳои сабқӣ ба хубӣ ис-тифода бурда, талаш до-рад, ки суҳани хешро биг-ўяд. Дар ин ҷода барояш тавфиқ ва қомеби таманно дорем.

Сурайё ҲАКИМОВА,
номзоди илмҳои
филологӣ.

Мавзӯй барои мулоҳиза

САГ ДҶУСТИ ИНСОН, МО-ЧӢ?

Саг тахминан 10-15 ҳазор сол пеш аз гург ба вучуд омадааст. Бо гузашти солҳо одамон онро дастомӯз кардаанд, дар натиҷа вай ба дӯсти вафодори мо табдил ёфт. Воқеан, саг човнавест, ки чашмони тез ва ҳисси баланди бӯғири дорад, ҳатто шино карда метавонад. Дар зарурат чандин метр боло мепарад. Мардум баъди ром ва парвариш кардани саг беш аз 400 зоти онро бо роҳҳои гуногун ба вучуд овардаанд, ки аз ҷиҳати ҳусса, сохти бадан, пашм, ранг, рафтор, вазифа аз ҳамдигар фарқ мекунанд.

Сағо ба се гуруҳ – хонагӣ, хидматӣ ва шикорӣ тақсим мешаванд. То имрӯз дар бораи дӯстони чорпои мо чилд-чилд китобҳо навишта шуда, таҳиягарон филмҳои мустанадӣ баъди офаридаанд ва дар баъзе мамлакатҳо ба онҳо ҳатто муҷассамаҳо гузоштаанд.

Вале ҳоло мо доир ба қисмати таассуфовари сағҳои бесохибу велгард (дайд) ҳарф мезанем. Чанде пеш дар шабакаҳои иҷтимоӣ тасвири видеоӣ паҳн шуд. Воқеа дар яке аз кӯчаҳои Самарқанд рух додааст. Дар он ҳамлаи сағи оворагард ба писарчаи хурдсоли мактабон ва аз қучо расида омадани ронандаи таксиву писарчаро аз ҷанголи он

халос кардани вай акс шудааст. Баъд аз ин назару ақидаи одамон нисбати сағҳои бесохиб чандин қарат афзуд. Бисёрҳо қатъӣ талаб карданд, ки чунин сағҳо зарароваранд ва онҳо бояд ҳатман несту нобуд карда шаванд. Баробари ин нафароне ҳам ёфт шуданд, ки сағҳои дайдуву ҷангараро ҳимоя карда, писарчаи бечораро гунаҳкор ҳисобиданд.

Ҳамин тавр, дар байни мардум муаммои сағҳои бесохиб як сӯ монду баъзе Ҳангоматалабон мавзӯи ҷанги сағҳоро ба миён гузоштад. Бояд гуфт, ки ин одад – «набарди шадид»-и сағҳо дар миёнаи асри XVIII аз Англия сарчашма гирифта, минбаъд дар дигар кишварҳо паҳн гардидааст. Дар Ўзбекистон сагчанг дар асоси қонун манъ бошад ҳам, шахсони ба ном «тадбиркор» ҳастанд, ки сагчангро ташкил ва тарғиб мекунанд. Бо ин роҳ даромади муфт меёбанд. Таассуфовар аст, ки одадтан сағҳои ҷангӣ баъди ҳаста, пир ва ногирон шудан бениғохубии монда, дар кӯчаҳо сарсонӣ саргардон мешаванд ва оқибат ба сағҳои велгарду бесохиб табдил меёбанд. Сипас, онҳоро қормандони идораҳои дахлдор дастгир карда, ба парваришхонаи махсус меоваранд...

накарда, баръакс дум ликонда, ҳар яки моро бӯкурон боз дур рафтанд. – Ҳар рӯз аз шаҳри Самарқанд ва атрофи он аз 30-40 то 70 сар сағи гуногунзот ба ин ҷо оварда мешавад, – гуфт Диана Бабаева. – Байтор ҳар яки онҳоро аз санҷишу ташхис гузаронида, дар қафас нигоҳ доштан ё рӯйи ҳавлӣ озод мондани маслиҳат медиҳад, мо ба гуфтуву фармуаҳои ӯ амал мекунем. Шукр, ки шахсони савобталаб бисёр, – сари сағи дар пахлӯяш истодадор сила намуда, гуфт ӯ. Ин ҷоварон бо дилсӯзии онҳо гуруснаву ташна намонанд, сиҳхату саломат дар даву тозанд.

Диана пас аз лаҳзае ба сӯе диққати моро ҷалб намуда суҳанашро идмоа дод. – Ана, бинед, дар он ҷо панҷ деги ғунҷоиши ҳар кадом

150 литр гузоштаем. Волонтерҳо Анна Иванова, Виктория Пегова, Азиз Масеев аз 1,5 тонна ғўшт бо оқшқо ё дигар наъвъи ғалладона хӯрок пухта ба ҳайвонҳо тақсим мекунанд.

– Агар ҳар рӯз ба ҳисоби миёна 40-50 сар сағро оваранд, масъалаи ҷойгиркунонии онҳо чӣ хел аст? – О, ин муаммои калон. Хушбахтона, аз Русия, Эстония шахсони алоҳида аз сағҳо харидорӣ мекунанд. Ва мо сағҳоро дар асоси ҳуҷҷат ба соҳибони нав месупорем. Аммо бояд гуфт, ки дар байни харидорон шахсони мафиатпарасту мунофиқ ҳам будаанд, ки бо ҳар гуна фиреб сағҳоро харида, онҳоро ба ғўшт мефурӯхтаанд. Чанд нафари онон ба даст афтода, ҷазои муносиб гирифтанд.

Қонун зарур аст!

Арбоби ҷамоати ва давлатии Ҳиндустон Махатма Ганди таъкид кардааст, ки бузурӣ ва афзоиши маънавии миллатро метавон бо муносибати ӯ нисбати ҳайвонот андоза кард. Дигар бузургону алломаҳо низ оид ба ин масъала андешаҳои ҷолиби диққат доранд. Вале афсус, ки дар амал, тавре ки меғўянд: гап дигару кор дигар аст. Баъзе волидайн ба фарзандон аз бачагиаш талкин мекунанд, ки саг нополку гурбаҳо паҳнқунандаи бемориҳо ҳастанд. Ана барои ҳамина шумораи сағҳои велгард меафзояд.

Бинобар ҳамина тақлиф мекунем, ки ҳар шахсе, ки саг ё гурбаре барои парасторӣ мегирад, барои ҷовар ҳуҷҷат таҳия кунад, онҳоро дар муддати муайян аз назорати байтор гузаронад. Агар соҳиби саг ё гурба ба қоида амал накунад, ба ҷарима кашӣ-

да шавад. Шояд ин ба кам шудани сағҳои оворагард сабаб шавад. Масалан, дар Амрико ҳатто агар соҳиби ҳайвонот аз назорати байтор нагузарад, то 500 доллар ҷарима медиҳад. Олмон аввалин давлатест, ки дар он бинобар Қонуни асосӣ барои ҳимояи ҳайвонот модада мавҷуд буда, дар ин соҳа ҷаримаҳои баланд ҷорист. Дар Нидерландия сағҳои беҳудагард мутлақо набу-даанд.

Пас чаро дар кишвари мо ба ин масъала аз паси панҷа менегиранд? Фаромўш накунем, ки паёмбарон низ нисбати сағу гурбаҳо меҳрубону ғамхор будаанд ва таъкид кардаанд, ки зулм нисбати ҳайвонот гуноҳи азим аст.

Зоҳир ҲАСАНЗОДА,
хабарнигори
«Овози тоҷик».

Вилояти САМАРҚАНД.

ОҲАНРАБОИ СОЛИ НАВ БАРОИ САӢЁҲОН

Самарқанди қандманд ғайр аз таърихи қуҳану пурҷозиб, инчунин бо ҷамоли навинаш диққату эътибори меҳмонони хориҷиро ба худ ҷалб мекунад. Аллакай барномаҳои шавқангези Соли нав таҳия шудааст, ки бешубҳа хотирмон хоҳад шуд.

Дар майдони Регистон, хиббони ба номи Алишер Навоӣ, маҷмӯаи «Шаҳраки абади» шаҳраҳои Фарҳод, Сӯлим, Кимёгарон, Сугдиёна ва ғайра базму тараб, озмуну мусобиқаҳои гуногун гузаронида мешавад.

Таърибаи мо, роҳбаладгидҳо гувоҳӣ медиҳад, ки дар охири моҳи декабр барои пешвоз гирифтани Соли нав сайёҳони хориҷӣ ғавҷ-ғавҷ ба Самарқанд таширф оварда аз таомҳои миллий, барномаи консерти, хунармаҳои соҳибони касбу кори гуногун баҳра ба-

ранд. Ана барои ҷи имрӯзҳо қўчаҳои шаҳр, хиббону гулгаштҳо намууди идона гирифта, диққату эътибори ҳамаро ба худ мекашанд. Бо тавсия ва пешниҳоди ҳокимияти вилоят мо нисбати шаҳри бостонӣ маълумотҳои наву шавқовар пайдо мекунем, ки ба меҳмонон писанд ояд.

Дилфуза
МУҲАММАДИЕВА,
гид-экскурсовод.
САМАРҚАНД.

Дар нигористон

Намоиши асарҳои ҷавонон

Дар Хонаи фотосуратҳои Тошканд баҳшида ба рӯзи байналхалқии маълумон ва 31-солагии муносибати дипломатии байни Ўзбекистон ва Куриёи Ҷанубӣ намоиши асарҳои эҷодкори ҷавони куриёӣ Пе Хёнг Мин ва эҷодиёти талабагони Институти расомӣ ва дизайни миллии ба номи Камолиддин Бехзод кушода шуд.

Дар намоишгоҳ асарҳои талабаҳои имконияташон маҳлуҳи институт, аз ҷумла, Зулфия Рустамова,

Умеда Ҳамидова, Барно Нарзуллоева, Айгул Ниятуллоева ва устоди онҳо Ҷасур Ҷумъаев, инчунин графикаи эҷодкори ҷавон Пе Хёнг Мин намоиш дода мешавад.

Бахусус, портрет, натюрморт ва картинаҳои гуногунҷанри Зулфия Рустамова диққатҷалбкунандаанд. Пе Хёнг Мин дар баробари расомӣ ба мусика низ шавқӣ зиёд дорад. Вай дар маросими ифтитоҳи намоишгоҳ ҳамроҳ бо санъаткорони куриёӣ сурудҳои кард.

Олами образҳо

Дар Хонаи фотосуратҳои Тошканд намоишгоҳи асарҳои расомии ҷавон Дилбек Тўхтақулов бо номи «Инсон» ташкил карда шуд. Дар экспозиция намунаҳои эҷоди расом, портрети бузургон аз қабилӣ Алишер Навоӣ, дўстии Навоӣ бо Хусайн Бойқаро, шoir ва арбоби давлатӣ Бобур, нависанда Ойбек, шoirи турк Юнус Эмро, расом Баҳодур Йўлдўшоев, манзараҳои шаҳру деҳот, сими инсонҳои меҳнатқаш ва ғайра

чой доранд. Дилбек соли 1994 таваллуд шудааст. Дар Институти расомӣ ва дизайни ба номи Бехзод таҳсил гирифта, магистратураро низ дар ҳамина ҷо хатм кардааст. Дар маросими кушода шудани намоишгоҳ расомон Акмал Нур ва Анвар Мамаҷоновҳо ба ғайрияти расомии ҷавон муваффақиятҳо талабиданд.

Ҳ. АБДУНАЗАРОВ.

ТОҚИИ БАДАХШОНӢ

(Ёддошт)

Камина дастпарвари модари бузургам. Намедонам, дар синфи се ё ҷаҳор буд, ки модарам бо дастони ларзон ба сарам тоқии навдӯхти бо нақшу рамзҳои кўҳистониён ороодашудаи бадахшониро гузошта, исроромез таъкид кард: муаллимадро бо диққат ғўш кун, шўҳию беадабӣ накун, зарбу ҷамъро нағзакаҳ азхул намо, вагарна тоқият аз ту ранҷида, тез чиркин мешавад.

Ман барои тез чиркин нашудани тоқиям ва наранҷиданаш муаллимадро бодикқат ғўш кардам ва аз дигар хонандагон дида, зарбу ҷамъро хубтар аз ёд кардам. Агар росташро ғўям, тоқиямро назар ба худам бисёртар дўст доштам. Барои «хўрмату эҳтиром»-и тоқиям тамоми кори аз дастам меомадаро кардам: дар вақти хоб дар пахлуям, дар синф болои китобу дафтарҳои мемунадам, дар вақти футболбозӣ дар шои бед овезон мекардам, ҳангоми хўрокхўрӣ болои зонуҳоям мемунадам.

То вақте ки тоқиям дар сарам, ман аз ягон чиз тарсу бим надоштам. Сад дар сад бовар доштам, ки тоқиям маро аз ҳама чиз ҳимоят мекунад, ҳатто аз хўҷуми паш-шаҳое, ки дар диёри мо бениҳоят зиёдаанд. Боварӣ доштам, ки агар тоқиям дар сарам бошад муаллим аз ман ин ё он ҷавоби масъалаи арифметикиро пурсад, ҷавоби пурра дода натавонам ҳам баҳои аъло мегузорам.

Умуман, рўз то рўз дар байни ҳамсинфонам комёбиҳои зиёд ба даст мебаровардам. Ҳамдиёрон ҳам ба ман лутфи зиёде зоҳир мекарданд. То ҳатто духтарони деҳа маро «ҷонаки ҷон» меғуфтагӣ шуданд. Амаку тағо, холаю апаҳоям ба ман агар дар сарам тоқӣ бошад, пул дода, бо навозиш «рав, чизи дилхоҳатро аз мағоза харид кун» меғуфтанд.

Бовар кунед, ягон кас ба ман овозашро баланд намекард. Ҳатто посбони мактаб ҳам, ки бачагонро барои бенинзизимии шўҳиош нисбати онҳо ва доимо суҳанони дурушту дағалро истифода мекард, ба ман меҳрубон буд.

Ин ҳама чизҳо боварӣ ва эътиқоди маро нисбати тоқиям зиёд ва онро дар сарам ҷун «нури Худо» пиндошта мегаштам. Рўз ба рўз зиёд шудани муваффақиятҳои дар байни ҳамсинфу ҳамдиёрон маро ҳаросон кард ва ман аз тоқии худ метарсидагӣ шудам, ки мабодо дар тоқиям тилисим ҷойгир нашуда бошад. Ман тамоми комёбиҳои зиндагيامро аз тоқӣ ва «қудрати» он меидам ва ин асрорашро ба ҳеҷ кас намеғуфтам. Танҳо ба модарам, ки бори аввал ин тоқиро ба сарам гузошта буд, ошкоро гуфтам.

Модарам ба тоқии ман нигоҳ карда гуфт: тоқият топта, чиркин нашоудааст. Ягон тилисим дар тоқият нест. Тилисим дар вўҷудат ниҳон аст. Ҳар як инсон, – давом дод модарам, бояд нисбати падару модар, оила, дўстонаш, қору бораш беғаму бепарво набошад, масъулият дошта бошад.

Ҳақназар ҚҮРБОНМАМАДОВ,

ш. ТОШКАНД.

ТАЪРИХИ ЯК СУРАТ

Яке аз мўъҷизаҳои Иттиҳоди Шўравии собиқ – Дўстии халқҳо, пайваста бо ин – дўстӣ ва ҳамбастагии адабиётҳои миллий буд. Соли 1934 Иттифоқи нависандагони СССР ташкил ёфт ва дар ҳайати он адибон – намоёндагони беш аз 20 халқу миллат дохил шуданд. Дар солҳои 80-уми асри XX адади аъзоёни Иттифоқи нависандагони СССР беш аз ҳашту ним ҳазор нафар ва намоёндагони беш аз 50 халқу миллат буданд.

Аз солҳои 40-уми асри XX – ҳанўз пеш аз огози Ҷанги дуҷони ҷаҳон гузаронидани даҳаҳои адабиёт ва санъати ҷумҳуриҳои Иттифок дар Маскав ба ҳукми анъана даромад, аз ҷумла солҳои 1948 ва 1958 дар Маскав ду маротиба даҳрўзаи адабиёт ва санъати тоҷик, инчунин даҳрўзаи адабиёт ва санъати дигар ҷумҳуриҳо гузаронида шуда буд.

Дар яке аз ин даҳрўзаҳои адабиёт ва санъати ҷумҳуриҳои миллий дар Маскав, ки дар нимаи дуҷони солҳои 50 гузашта буд, қарор дода шуд, ки чунин даҳрўзаҳо дар ҷумҳуриҳои миллий низ гузаронида шаванд, то халқҳои дигар низ бо дастовардаҳои адабиёт ва санъати халқҳои бародар шинос шаванд. Зеро ба ҳамина муносибат асарҳои адибон ба забонҳои яқдигар тарҷума ва нашр ҳам мешуданд.

Дар партави ҳамина қарордод соли 1959 нахуст Даҳрўзаи адабиёт ва санъати тоҷик дар Ўзбекистон баргузор шуд. Хайтаи намоёндагони адабиёт ва санъати тоҷик баъди дар Тошканд ба тарзи тантанавӣ кушода шудани Даҳрўза ба Самарқанд омаданд. 26 ноябри соли 1959 дар маҷлисиҳои Донишгоҳи давлатии Самарқанд ба номи Алишер Навоӣ, ки ҳамина солҳо толори бузурги ғайри Самарқанд ба шумор меарфт, нахустин вохўрии мардуми Самарқанд ба намоёндагони адабиёт ва санъати тоҷик ба вуқў пайваст.

Он вақт донишҷўии шўббаи шабонаи факултети филологияи Донишгоҳи давлатии Самарқанд будам ва рўзона дар наشريёти донишгоҳ кор мекардам. Нисибам гардида, ки дар ҷунин вохўрии пуршўбаи фарҳангӣ иштирок намоям ва баромади адибону олимони ва аҳли фарҳанги Тоҷикистонро аз забони худашон шунавам. Мана ин дубайтии машҳури шоири шаҳри тоҷик Бокӣ Раҳимзода бори аввал аз забони худӣ шoir дар ҳамина анҷуман садо дода буд:

Фарқӣ ҳама мардумони дигар осон,

Лек, мо бо ҳам ҷунон шуда наздик.

Бинанда чунин савол орад ба миён:

– Эй ҷўра, биғў, ту ўзбайӣ ё тоҷик?

Баромади адиби маъруф Сотим Улўззода дар бораи азалию абадӣ будани дўстии халқҳои тоҷику ўзбек, фарзанди як минтақа будани онҳо, қироати шеърӣ Файзулло Ансорӣ «Тоҷикам, тоҷики Самарқандам!» аз забони худаш ва баромадҳои дигар адибон ва олимони тоҷику ўзбек дар бораи дўстӣ ва рафқати ин ду халқ хеле хотирмон буд.

Шoirи ўзбек Мақсуд Шайхзода низ ин шеърӣ дар таърифи Самарқанд гуфтаи худро дар ҳамина анҷуман хонда буд:

Самарқандлик дейилдиму – аҳдга вафо дегани,

Самарқандлик дейилдиму – ишлар бажо дегани.

Самарқандлик дейилдиму – тоза виждон дегани,

Дар қатори яқум нишастаанд: Инқилоб Одилова (қотиби қўмитаи Ҳизби коммунистони вилояти Самарқанд), Юсупов (намоёндаи Комитети Марказии Партияи Коммунистии Ўзбекистон аз Тошканд), Файзулло Ансорӣ (шоири тоҷик), Орзу Маҳмудов (қотиби аввали комитети партиявии вилояти Самарқанд), Зулфия (шoirаи ўзбек), Сотим Улўззода (нависандаи тоҷик), Бокӣ Раҳимзода (шoirи тоҷик), Начимов (қотиби Комитети Марказии ПК Ўзбекистон аз Тошканд), Муҳаммадӣ Ҳақбердиев (қотиби аввали комитети партиявии шаҳри Сама-

Самарқандлик дейилдиму – чин инсон дегани!

Дар ҳамина ҷо гурўҳи калони иштирокчиёни ин анҷумани пуршўқўҳи фарҳангӣ ба сурат афтода буданд, ки нусхае аз он сурат аз ҷониби шoir Мардонкул Муҳаммадқулов, ки ҳамина вақт мудири наشريёти Донишгоҳи давлатии Самарқанд буд, ба ман тақдим карда шудааст ва он дар бойгонии камина ҳамаҷун як маводи арзандаи таърихӣ оиди дўстӣ ва рафқати халқҳои тоҷику ўзбек маҳфуз аст. Ҳоло аксари онҳое, ки дар ин сурат аз ҷониби суратгирӣ маъруфи самарқандӣ Алексей Кузменко, ки он солҳо суратгирӣ махсуси ТАСС дар Самарқанд буд, аккоси шудаанд, дар байни мо нестанд. Лекин ёди неки онҳо ҳамаҷун пайвандгарони дўстии рафқати байни халқҳои тоҷик ва ўзбек ҳамеша боқист.

Аслиддин ҚАМАРЗОДА,

профессори Донишгоҳи байналхалқии технологияи Самарқанд.

БУЛБУЛИ ХУШНАВОИ САМАРҚАНД

← (Аввалаш дар саҳ.6).

Аммо волидайн дар аввал розӣ нашуданд, ки ба Тошканд равад. Вале воқеаи аҷибӣ рух доду падари бузургвораш худ роҳи сафед талабид.

Шаби тобистон буд. Зулфия танҳо болои кати зери тути балхӣ нишаста, дар ҳавои оҳанги марғубе тарона меҳонд, ки нерўи барқ қатъ гардида, ҷодарӣ сийҳи зулмат атрофашро пўшонд. Вале ӯ ба торикӣ аҳамият на-дода, сурудҳои онро идоме дод:

Эй гульзорам, вай-е, раҳме ба ҳолам, Раҳме ба ҳолам, вай-е, Эй гульзорам, Ашкони манро ту марез, нигоҳам... Таронаро қиблагоҳаш шундида худро сабук ҳискард ва рўзи дигар ҳангоми нуношта ба ҳамсараш гуфт:

– Оҷонаш, биё, ба духтари соҳибистеъдодам роҳи сафед металабам. Охир ман ҳамина шаб ба истеъдоди ӯ қоиш шудам.

– О, ҳамина ҷароғ ду се рўз пеш хомўш шавад буд, – завқ карда хандид додараш Зафар, – ҳоҳари азизам ин қадар азоби рўйи намекашид.

– Ҳар як амал бо хосати Худо, – ба суҳбат

ҳамоҳўш шуд модар, – ростӣ гап ман ҳам ҷонибдори таҳсил гирифтани духтарам.

Сарвари оила даст ба дуо бардошт ва ҳама омил гуфтанд.

Зулфия дар Тошканд бо амри тақдир қариб даҳ сол муқим шуд.

Пас аз гирифтани дипломи мактаби олий бо тавсияи ректор омўзгори Донишқадаи санъат таъин гардид. Чанде дар ансамбли «Ватанпарвар» ҳамчун сарояндаи якҷаҳон дар қисмҳои харбӣ хунарамоӣ карда, таъби ҳимо-ятгарони ватанро болида сохт.

Дар Самарқанд донишқадаи байналхалқии технологияи таъсис ёфта ректори он асосгузори дастаи хунарии «Эл мероси» Юсуф Абдулло, ки Зулфияро аз солҳои донишҷўӣи мешинохт, ба ӯ вазифаи мудири шўббаи маънавият ва маърифати донишқадаи пешниҳод карда гуфт:

– Зулфиябону, акнун вақти ба зодгоҳ баргаштан расид. Охир қамина низ беш аз 30 сол дар мусофират будам. Биёед, ҳамроҳ қору кунем.

Зулфия Рашидӣ ба мероси аҷлоддилбастагии хоса дорад ва дар тарғибу ташвиқи он саҳми арзанда мегузарад.

Зоҳир ҲАСАНЗОДА,
хабарнигори
«Овози тоҷик».

Вилояти САМАРҚАНД.

